

KÖZBESZERZÉSI HATÓSÁG
KÖZBESZERZÉSI DÖNTŐBIZOTTSÁG
1026 Budapest, Riadó u. 5.
Tel.: 06-1/882-8594
Elektronikus kapcsolattartás: kozbeszerzes.hu

Iktatószám: D.451/34/2020.

A tanács tagjai: Uherné dr. Laczi Orsolya közbeszerzési biztos, az eljáró tanács elnöke, Bonifert Zsolt közbeszerzési biztos, Dr. Kenessey Réka közbeszerzési biztos

A kérelmező: SmartUp Solutions Kft.
(2051 Biatorbágy, Tópart utca 65.)
A kérelmező képviselője: Dr. Varga Dóra Katalin ügyvéd, felelős akkreditált közbeszerzési szaktanácsadó
Varga Dóra Ügyvédi Iroda
(1025 Budapest, Margit krt. 43-45. VI/3.)

Az ajánlatkérő: Kisfaludy2030 Turisztikai Fejlesztő Nonprofit Zrt.
(1037 Budapest, Bokor utca 23–25.)
Az ajánlatkérő képviselője: Dr. Rolyák Csaba kamarai jogtanácsos
Digitális Kormányzati Ügynökség Zrt.
(Budapest, Váci út 37.)

Az érdekelt: Delta Systems Kft.
(1134 Budapest, Róbert Károly krt. 70-74.)
Az érdekelt képviselője: Dr. Balassa Ágnes-Zsófia ügyvéd
(1025 Budapest, Páfránykert u. 14/B.)

A beszerzés tárgya, becsült értéke: Késpénzmentes jegykiadó automaták és utastájékoztató kijelzők beszerzése és telepítése (EKR000887942020) – 1.574.237.467.-Ft

A Közbeszerzési Döntőbizottság (a továbbiakban: Döntőbizottság) a Közbeszerzési Hatóság nevében meghozta az alábbi

H A T Á R O Z A T –ot.

A Döntőbizottság megállapítja, hogy az ajánlatkérő megsértette a közbeszerzésekről szóló 2015. évi CXLI. törvény (a továbbiakban: Kbt.) 58. § (3) bekezdését, továbbá a közbeszerzési eljárásokban az alkalmasság és a kizáró okok igazolásának, valamint a közbeszerzési műszaki leírás meghatározásának módjáról szóló 321/2015. (X. 30.) Korm. rendelet (a továbbiakban: Korm. rendelet) 46. § (3) bekezdését, ezért megsemmisíti az ajánlati felhívást, a közbeszerzési dokumentációt és az ezt követően hozott valamennyi ajánlatkérői döntést, ezekkel együtt a 2020. október 15. napján elvégzett bontási cselekményt.

A Döntőbizottság az ajánlatkérővel szemben 1.000.000.-Ft, azaz egymillió forint bírságot szab ki.

A Döntőbizottság felhívja az ajánlatkérőt, hogy a bírság összegét a határozat kézbesítésétől számított 15 napon belül a Közbeszerzési Hatóság Magyar Államkincstárnál vezetett 10032000-01040360-00000000 számú központosított beszedési számlájára átutalással teljesítse.

A Döntőbizottság kötelezi az ajánlatkérőt, hogy a határozat kézbesítésétől számított 15 napon belül fizessen meg a kérelmező részére 300.000.-Ft, azaz háromszázezer forint igazgatási szolgáltatási díjat és 300.000.-Ft, azaz háromszázezer forint egyéb eljárási költséget.

A Döntőbizottság felhívja a Közbeszerzési Hatóság Titkárságát, hogy a kérelmező részére utaljon vissza 7.571.187.-Ft, azaz hétmillió-ötszázhetvenegyezer-száznyolcvanhét forint igazgatási szolgáltatási díjat a határozat megküldését követő 8 napon belül.

A jogorvoslati eljárás során felmerült egyéb költségeiket az eljárás résztvevői maguk viselik.

A határozat ellen fellebbezésnek nincs helye. A határozat ellen a Fővárosi Törvényszék előtt közigazgatási per indítható annak kézbesítésétől számított tizenöt napon belül. A keresetlevelet Fővárosi Törvényszékhez címezve, de kizárólag a Döntőbizottsághoz kell elektronikus úton benyújtani. A keresetlevél benyújtásának a határozat végrehajtására/közigazgatási cselekmény hatályosulására nincs halasztó hatálya.

INDOKOLÁS

A jogorvoslat alapjául szolgáló tényállás

1. Az ajánlatkérő a Kbt. Második Része szerinti nyílt közbeszerzési eljárást indított a bevezető részben megjelölt árubeszerzés tárgyában, melynek 2020. szeptember 14-én feladott ajánlati felhívása (továbbiakban: felhívás) 2020. szeptember 18-án jelent meg a 2020/S 182-436777 számon az Európai Unió Hivatalos Lapjában.

2. A felhívás II.2.4) pontja szerint a közbeszerzés ismertetése:

„Kézpénzmentes jegykiadó automaták és utastájékoztató kijelzők beszerzése és telepítése
A beruházás célja a Balaton kiemelt turisztikai régió közlekedésének javítása, a tömegközlekedés színvonalának emelése integrált informatikai megoldások megvalósításával. Jelen beruházás segítségével 92 db olyan LED technológiájú eszköz kerül kihelyezésre, amely alkalmas arra, hogy a menetrend szerinti közlekedési eszközök aktuális menetrendjét - illetve lehetőség szerint valós idejű közlekedési adatait – kijelezze, valamint 500 db olyan LCD technológiájú kombinált eszköz kerül kihelyezésre, amely az előzőkhez hasonló utastájékoztató információk kijelzésén túl jegyek értékesítésére is alkalmas, a mai kornak megfelelően kézpénzmentes fizetési lehetőséget biztosítva. Ajánlatkérő az eljárás keretében az alábbi eszközök beszerzését és az ezekhez kapcsolódó szolgáltatások (így többek között üzemeltetés, oktatás) beszerzését valósítja meg:

LED technológiájú utastájékoztató eszközök (92 db), ennek körében:

- Ebből induló állási kijelző – 2 soros méret (67 db)
- Ebből összesítő kijelző – 5 soros méret (25 db)
- LED technológiájú utastájékoztató kijelző tartószerkezet (92 db)
- LED technológiájú utastájékoztató kijelző kiviteli terv (92 db)
- LED technológiájú utastájékoztató kijelző kivitelezés, áramellátás kiépítés (92 db)
- LED technológiájú utastájékoztató eszköz dokumentáció (gépkönyv, üzemeltetési dokumentáció) (1 db)

LCD technológiát alkalmazó kombinált eszköz, mely utastájékoztatási és készpénzmentes jegyértékesítési funkciókat is ellát (500 db), ennek körében:

- LCD technológiát alkalmazó kombinált eszköz szerelési munkálatok (500 db)
- LCD technológiát alkalmazó kombinált eszköz dokumentáció (gépkönyv, üzemeltetési dokumentáció) (1 db)
- Központi terminál menedzsment rendszer (1 db)
- Szoftveres integrációk központi rendszerhez (1 db)
- Oktatás (16 óra)
- Üzemeltetés (24 hónap)
- Adatkapcsolathoz SIM kártya (592 db)
- Adatkapcsolathoz havi szolgáltatás biztosítása 24 hónap időtartamra (APN; adatcsomag) (1 db)

A részletes előírásokat a közbeszerzési dokumentum tartalmazza.”

3. A felhívás II.2.7) pontja szerint a szerződés időtartama 300 naptári nap.

4. A felhívás II.2.13) pontja szerint a beszerzés nem európai uniós alapokból finanszírozott projekttel és/vagy programmal kapcsolatos.

5. A felhívás VI.3) További információk pontjának releváns előírásai:

„21) Ajánlatkérő tájékoztatja az ajánlattevőket, hogy az eljárásban az ajánlat részeként a közbeszerzési dokumentumok részeként kiadott műszaki megfelelőségi táblázatot kitöltve és aláírva kell benyújtaniuk, amely szakmai ajánlatnak minősül. A szakmai ajánlat részeként továbbá ajánlattevőnek szükséges benyújtania termék adatlapot, valamint gyártói, forgalmazói nyilatkozatot a KD-ban előírtaknak megfelelően.

22) A II.2.7) pontban megadott 300 naptári napon felül a nyertes ajánlattevőként szerződő félnek további 24 hónapig üzemeltetési kötelezettsége áll fenn.”

6. Az ajánlatkérő a dokumentációban, az általános ajánlattételi feltételek között meghatározta a szakmai ajánlat megtételével kapcsolatos feltételeket:

„24. SZAKMAI AJÁNLAT

Az ajánlatnak tartalmaznia kell szakmai ajánlatként a műszaki-szakmai megajánlást a közbeszerzési dokumentumok részeként kiadott műszaki megfelelőségi táblázat megfelelő kitöltésével és cégszerű aláírásával. A megfelelőségi táblázatot pdf és excel formátumban is szükséges benyújtani az ajánlatban.

A műszaki megfelelés vonatkozásában ajánlattevőnek a Formanyomtatványok részeként kiadott nyilatkozatot is be kell nyújtania cégszerűen aláírva (4. sz. melléklet).

Az ajánlatnak tartalmaznia kell továbbá a szakmai ajánlat részeként termékadatlapot, amelyből a műszaki megfelelőségi táblázatban megjelölt műszaki követelményeknek való megfelelés egyértelműen megállapítható, valamint alátámasztja az ezekkel összefüggésben tett műszaki megfelelőségi táblázatban tett megajánlást.

Amennyiben az ajánlattevő nem a megajánlott 4 fő termék, rendszerelem (jegykiadó eszköz; POS terminál; utastájékoztató kijelzők; központi terminál menedzsment szoftver) gyártója, csatolja a gyártók, forgalmazók által aláírt nyilatkozatait arról, hogy ajánlattevő jogosult a megajánlott termék szállítására és a termékek megfelelnek a műszaki, funkcionális elvárásoknak.

Amennyiben forgalmazó általi nyilatkozat kerül becsatolásra, az ajánlatban ezzel összefüggésben szükséges benyújtani a forgalmazói jogosultság nem ajánlattevő nyilatkozata által igazolt alátámasztását is.”

7. Az ajánlatkérő dokumentációt is készített, amely tartalmazta az általános ajánlattételi feltételeket, a szerződéstervezetet és a műszaki dokumentációt.

8. A szerződéstervezet 4.2. pontjában az ajánlatkérő az alábbiak szerint részletezte a teljesítési határidőket:

Mérföldkő	Tartalom	Időzítés *
1	Tervezés, dokumentáció - LED technológiájú kijelzők Kiviteli tervek elkészülte, gépkönyvek átadása	T + 120
2	Felmérés, dokumentáció - LCD technológiájú kombinált eszközök Telepítési helyszínek felmérése, gépkönyvek átadása	T + 150
3	Hardverszállítás 1 92 db LED technológiájú utastájékoztató kijelző	T + 160
4	Hardverszállítás 2 250 db LCD technológiájú kombinált eszköz	T + 180
5	Központi rendszerek, integrációk	T + 200
6	Szerelés 1 LED technológiájú utastájékoztató kijelzők alépítményi és szerelési munkái 92 db	T + 210
7	Szerelés 2 250 db LCD technológiájú kombinált eszköz telepítése	T + 220
8	Hardverszállítás 3 250 db LCD technológiájú kombinált eszköz	T + 240
9	Szerelés 3 250 db LCD technológiájú kombinált eszköz telepítése	T + 270
10	Tesztelés, oktatás, dokumentáció	T + 290
11	Éles indulás támogatása	T + 300
12	Üzemeltetés 24 hónap	T + 300 követően + 24 hónap

9. A dokumentáció részeként kiadott Műszaki leírás releváns elemei:

„Bevezető szöveg:

A közbeszerzés tárgyának egyértelmű és közérthető meghatározása érdekében Ajánlatkérő jelen ajánlati felhívásban meghatározott gyártmányú, eredetű, típusú dologra, eljárásra, tevékenységre, személyre, illetőleg szabadalomra vagy védjegyre hivatkozhat. Minden ilyen esetben a megnevezés csak a tárgy jellegének egyértelmű meghatározása érdekében történt, ajánlatot jelen ajánlati felhívásban előírt, vagy az azzal – az adott termék vonatkozásában a műszaki paraméterek tekintetében – egyenértékű termékre lehet tenni. A műszaki tartalom értékelése során az egyenértékűséget Ajánlatkérőnek kell megítélni, amely eldöntéséhez minden adatot Ajánlattevőnek kell megadnia. Ajánlattevő kötelessége tehát annak bizonyítása az ajánlatban, hogy a megajánlott termék/szolgáltatás az Ajánlatkérő által meghatározott termékkel/szolgáltatással egyenértékű. Az esetleges el nem fogadást Ajánlatkérő tényszerűen megindokolja. Ajánlatkérő számára ezeknél kedvezőbb jellemzőkkel rendelkező termékre is tehető ajánlat.

Amennyiben ajánlattevő az ajánlatkérő által meghatározott közbeszerzési műszaki leírástól bármely - a fentiekben részletezett - hivatkozás vonatkozásában el kíván térni, az ajánlatában megfelelő módon, bármely megfelelő eszközzel bizonyítania kell, hogy az általa javasolt megoldások egyenértékű módon megfelelnek a közbeszerzési műszaki leírásban meghatározott követelményeknek, vagy a szabványnak megfelelő termék/szolgáltatás

megfelel az ajánlatkérő által meghatározott teljesítmény-, illetve funkcionális követelményeknek!”

„A beruházás célja:

A beruházás célja a Balaton kiemelt turisztikai régió közlekedésének javítása, a tömegközlekedés színvonalának emelése integrált informatikai megoldások megvalósításával. A fejlesztéssel érintett közlekedési alágazatok lehetnek a menetrend szerinti autóbusz, vasúti és hajóközlekedés és érintettjei a jegyértékesítési rendszerbe kapcsolódó szolgáltatók.

A modern közösségi közlekedés szükséges eleme a színvonalas megállóhelyi utastájékoztató. Fontos, hogy kiszámítható módon biztosítsuk az utasok számára a szükséges utazási információkat, azokban az esetekben is, ha a menetrendtől eltérően közlekednek a közösségi közlekedésben részt vevő járművek, az eltérésekről pontos és megbízható dinamikus információ nyújtása szükséges a megállóhelyeken.

Korábbi projektek során a Balaton partján csak a legforgalmasabb néhány helyre kerültek kihelyezésre korszerű eszközök. Intermodális tájékoztatást megvalósító utastájékoztató eszközök csak a déli parton találhatóak. Jelen beruházás segítségével 92 db olyan LED technológiájú eszköz kerül kihelyezésre, amely alkalmas arra, hogy a menetrend szerinti közlekedési eszközök aktuális menetrendjét - illetve lehetőség szerint valós idejű közlekedési adatait – kijelje, valamint 500 db olyan LCD technológiájú kombinált eszköz kerül kihelyezésre, amely az előzőkhez hasonló utastájékoztató információk kijelzésén túl jegyek értékesítésére is alkalmas, a mai kornak megfelelően készpénzmentes fizetési lehetőséget biztosítva.

Készpénz- és bankkártya elfogadására alkalmas jegyértékesítő automaták jelenleg a MÁV csoport területén kerültek telepítésre és kizárólag vasúti jegyeket és bérleteket értékesít. Az elmúlt időszakban egyes strandokon is megvalósult jegyértékesítő automata telepítés. Ezek az automaták azonban szigetrendszerben működnek és csak megadott szolgáltató jegyeit értékesítik, valamint nem látnak el utastájékoztatói funkciókat.

Megnevezés	Mennyiségi egység	Mennyiség
LED technológiájú utastájékoztató kijelző	db	92
<i>Ebből induló állási kijelző – 2 soros méret</i>	<i>db</i>	<i>67</i>
<i>Ebből összesítő kijelző – 5 soros méret</i>	<i>db</i>	<i>25</i>
LED technológiájú utastájékoztató kijelző tartószerkezet	db	92
LED technológiájú utastájékoztató kijelző kiviteli terv	db	92
LED technológiájú utastájékoztató kijelző kivitelezés, áramellátás kiépítés	db	92
LED technológiájú utastájékoztató eszköz dokumentáció (gépkönyv, üzemeltetési dokumentáció)	db	1
LCD technológiát alkalmazó kombinált eszköz, mely utastájékoztatói és készpénzmentes jegyértékesítési funkciókat is ellát	db	500
LCD technológiát alkalmazó kombinált eszköz szerelési munkálatok	db	500
LCD technológiát alkalmazó kombinált eszköz dokumentáció (gépkönyv, üzemeltetési dokumentáció)	db	1
Központi terminál menedzsment rendszer	db	1
Szoftveres integrációk központi rendszerhez	db	1
Oktatás	db	16
Üzemeltetés	hónap	24
Adatkapcsolathoz SIM kártya	db	592
Adatkapcsolathoz havi szolgáltatás biztosítása 24 hónap időtartamra (APN; adatcsomag)	db	1

(..)

3. LCD technológiát alkalmazó kombinált eszköz, mely utastájékoztatási és készpénzmentes jegyértékesítési funkciókat is ellát:

3.1. Műszaki elvárások

(..)

Megnevezés	Leírás
Ipari vezérlő számítógép	Olyan vezérlő számítógép alkalmazása elvárt, amivel a biztonságos folyamatos működés garantálható, és minden funkcionalitás teljesíthető, rendelkezik elegendő erőforrás tartalékkal, hogy alkalmas legyen jövőbeni szoftveres fejlesztések, integrációk esetén is a zavarmentes működésre, valamint megfelel a környezeti elvárásoknak. Minimálisan az alábbi paramétereknek kell megfeleljen:
	Processzor: min. 4 magos, 1.5 GHz Ipari kivitelű PC
	Memória: min. 2 Gigabyte Háttértároló: min. 32 Gigabyte (mozgó alkatrészt nem tartalmazhat) Az operációs rendszer Linux vagy Android lehet. Az operációs rendszer esetleges licenzeléséből Ajánlatkérőt semmilyen költség nem terhelheti. Az operációs rendszernek rendelkeznie kell gyártói támogatással.

(..)

3.2 Funkcionális elvárások

„Az eszközöknek alkalmasnak kell lenniük statikus menetrendi és dinamikus utastájékoztatási adatok, valamint központi diszpécseri, havarria és vészhelyzeti üzenetek, tájékoztatások megjelenítésére az LCD kijelzőn. Az utastájékoztatási információk és üzenetek megjelenítése tétlenségi állapotban automatikusan, valamint a főmenüben gombnyomásra kell megjelenjen. Az utastájékoztatási információk megjelenítésének körülményei, szükségszerűsége a központi terminál menedzsment rendszerben paraméterezhető módon kerüljön beállításra.

Az eszközöknek egyenként testre szabhatónak kell lenniük, annak érdekében, hogy a területi értékesítésbeli különbözőségeket kezelni lehessen. A megvásárolható termékek korlátlan darabszámban paraméterezhetők legyenek, de az eszközöknek egy központi szoftverben kell, hogy integrálva legyenek. Az eszközök kártyás fizetési lehetőséget biztosítsanak a különféle szolgáltatásokhoz.

Ezek a szolgáltatások lehetnek például:

- • Helyi buszjegy,
- • Helyközi buszjegy,
- • BAHART hajójegy,
- • Strandbelépők,
- • Múzeumi belépők,
- • Rendezvényekre, attrakciókra való belépők,
- • stb...

A tarifák és jegytípusok központilag legyenek meghatározva és az eszközök képesek legyenek a jegyparaméterek távoli menedzselésére. Bármilyen módosítás csak központilag a távfelügyeleti és terminál menedzsment rendszeren keresztül legyen lehetséges.

A rendszer meghatározott feltételrendszer mellett bármilyen szolgáltató belépését támogassa, tehát bővíthető és paraméterezzhető kell, hogy legyen az eszköz és a háttérrendszer. A rendszernek nyitottnak kell lennie a továbbfejlesztésre, például külső helyfoglalási rendszer integrációjára, de ennek elvégzése nem jelen eljárás része.

Az eszköz automatikusan kezelje a nyári-téli időszámítás váltakozását. Az időt online kapcsolat lévén folyamatosan szinkronizálja.

Az eszköz támogassa a felső korlát nélküli fizetést nyomógombos PIN-terminál segítségével. A PayPass fizetési mód mellett az érintéses és a mágnes csíkkal ellátott bankkártyák is használhatók legyenek, továbbá a kártyakezelő legyen alkalmas a bankkártyás fizetés mellett a telefonos NFC-s fizetésre is.

További elvárt funkciók:

- Az érintőképernyő háttérvilágítása legkésőbb érintésre aktiválódjon és a teljes tranzakció alatt legyen kivilágítva. A háttérvilágítás beállításának szabadon paraméterezzhetőnek kell lenni, azaz jegyértékesítő tranzakción kívül legyen lehetőség utastájékoztatási adatok, információk, egyéb média tartalmak megjelenítésére.
- Biztonsági papír alapú, több szolgáltató többféle díjtermékének nyomtatására is legyen képes (pl.: közösségi közlekedésben részt vevő szolgáltatók, várak, kastélyok, múzeumok, kisvasút...stb)
- A fizetésre használt eszközöknek Magyarországon bejegyzett pénzügyi intézet által certifikáltaknak kell lenniük, mely Szerződés-kötés feltétele.
- Monitorrendszerrel ellátott (távolról elérhető és menedzselhető eszközök, jegyfogyási adatok online küldése, riasztások, szerviz információk)
- Az eszköz önálló SIM alapú kommunikációs képességgel üzemeljen
- Minimálisan magyar, német és angol nyelvű ügyfél felhasználói felülettel rendelkezzen.”

3.3 Távfelügyeleti és menedzsmentrendszer

Az Ajánlatkérő igényli a kétirányú adatkommunikációra képes megoldást, az eszközök minimum 24 óránként, és minden bekapcsoláskor, újrainduláskor is, kommunikálnak a központi rendszerrel és legalább a következő adatokat egyeztetik:

- dátum és időpont beállítás,
- díjtermékek,
- tarifa,
- szoftverfrissítés ellenőrzése

A banki műveletekhez elengedhetetlenül szükséges kommunikációs csatorna lássa el az eszköz és a háttérfeldolgozó rendszer közötti kommunikációt is – ezzel is csökkentve az üzemeltetési költséget. Amennyiben a fizetés megvalósult, de valamilyen okból meghiúsult a tranzakció és jegykiadás nem történt, a banki műveletet sztorozni szükséges.

Az eszköznek fejlett öndiagnosztikai rendszerrel kell rendelkezni, amely a berendezés bekapcsolásától folyamatosan monitorozza annak működését, fizikai állapotát, minden releváns információt a berendezésben és a háttérfeldolgozó rendszerben is rögzítsen.

Az eszköznek tranzakciónként jelentést kell eljuttatnia a távfelügyeleti és menedzsment rendszerbe.

Az eszközöknek képesnek kell lenniük egyes események azonnali vagy tárolt és üzemszerűen kiolvasható jelzésére a távfelügyeleti és menedzsment rendszer irányába. A jelzések alapján a rendszernek ismernie kell az esemény bekövetkezésének időpontját, jellegét, azonosítóját, illetve az eszközt, amelyiken történt. Előzetesen minimálisan a következők esetében van szükség a jelzésekre:

- Banki POS terminál nem elérhető,
- Banki POS terminál kommunikációs hibát tapasztal,
- Az eszköz a szünetmentes tápegységről üzemel,
- Papír kritikus mennyisége,
- Ajtó kinyitása,
- Nyomtatási hiba

Minden tranzakció (jegykiadás) után a háttérrendszerben legyen megtekinthető a még rendelkezésre álló papírmennyiség is, papírkifogyás veszélye esetén pedig küldjön riasztás a rendszerben rögzített személy részére. Teljes papírkifogyás esetén az eszköz üzemszerűen állítsa le magát, hogy még véletlenül se lehessen úgy fizetni, hogy a felhasználó nem kap jegyet/bizonylatot. Az eszköz és a háttérfeldolgozó rendszer valamennyi banki tranzakciót tároljon, így külön kérés esetén a háttérrendszerből lehessen kinyomtatni és az ügyfélnek átadni.

A papírmenedzsmenttel kapcsolatos funkcionalitások megvalósítása teljeskörűen az eszköz szoftverében és a szállítandó menedzsment rendszerben kell megvalósításra kerülni.

A papír kifogyását két szinten kell tudnia jelezni a központi szoftver számára:

- paramétrezhető módon a kritikus hátralévő mennyiség elérésekor
- a papírtekercs teljes kifogyása esetén is

A központi rendszernek online módon bármikor bármelyik automata tényleges aktuális papír mennyiségét ki kell tudnia jelezni.

A banki tranzakcióval kapcsolatos funkcionalitás az eszköz szoftverében, valamint Ajánlatkérő rendszerével történő integrációval kell megvalósításra kerülni.

Az eszköznek távolról, üzemem kívül helyezhetőnek kell lennie.

3.4 Az elszámolás

Ajánlatkérő meglévő elszámolóházához történő integráció megvalósítása Ajánlattevő feladata. Az integrációhoz szükséges interfészek protokoll leírását Ajánlatkérő biztosítja nyertes Ajánlattevő számára.

3.5 Pénzügyi, statisztikai és üzemeltetési adatok nyilvántartása

Az Ajánlatkérő igényt tart magyar nyelvű központi programcsomagra. Az Ajánlatkérő informatikai megoldást vár az eszközök csoportokba sorolásáról, ezen csoportokat elnevezni és a csoportba tartozó eszközöket tetszőlegesen kijelölni, törölni, majd a csoportot elmenteni lehessen.

A pénzügyi adatokat úgy is nyilván kell tartani, hogy tetszőleges naptári napok közötti időszakra vonatkozó lekérdezéseket lehessen indítani egy eszközre vagy az eszközök egy tetszőlegesen kiválasztott csoportjára.

Legyen lehetőség eszközönként, időszakonként, hibatípusonként és ezek tetszőleges kombinációjával előállított szempontok szerint lekérdezések előállítására, az egyéni lekérdezés elmentésére, majd az eredmény képernyőn, nyomtatott formában való megjelenítésére, továbbá exportálására (pl. Excel formátumban).

Az Ajánlatkérő olyan lekérdezéseket kíván használni, melyek egy eszköz vagy egy eszköz csoport esetében tetszőlegesen időszakra statisztikai adatokat szolgáltat a jegyvásárlási szokásokról.

3.6 Naplózás

A rendszerben történő minden változás, felhasználó által indított művelet, automatikus műveletek naplózásra kell kerülnenek időbélyeggel ellátva, melyek a későbbiekben vissza kereshetők.

3.7 Integrációs fejlesztések

Az eszközök központi jegykiadó üzemeltetés támogató és elszámoló, valamint kapcsolódó turisztikai rendszerekhez történő integrációjához szükséges szabványos interfészek fejlesztése és a protokoll leírásának biztosítása Ajánlattevő feladata.

A kommunikációnak szoftveresen is védett, titkosított https kapcsolaton keresztül kell megvalósulnia.

Az eszközök teljeskörű központi integrációja elvárt Ajánlatkérő más beszerzésből megvalósított „*Központi automata jegykiadó üzemeltetést támogató rendszer kialakításának fejlesztése*” projekt keretében kialakított központi rendszerekhez és adattárházhoz. Az integrációhoz szükséges interfészek HTTPS REST WEB API technológiára épülnek, melyek pontos leírását nyertes Ajánlattevő részére biztosítja az Ajánlatkérő.

Az eszközök teljeskörű távoli eszközmenedzsmentjét, monitoringját, szenzor információk gyűjtését a központi terminál menedzsment rendszerhez történő integrációval kell megvalósítani.

3.8 Telepítés és rendszerbevezetés

Eszközök telepítése, üzembe helyezése, valamint a rendszer bevezetése Ajánlattevő feladata. A pontos helyszínek kijelölése Ajánlatkérő közreműködésével történik.

Az eszközök áramellátása minden esetben 230V betáplálásról (dugalj), épületen belüli, vagy falon történő elvezetéssel (védőcsőben) történjen. A betáplálási pont az eszköz rögzítésétől számítva maximum 20 méter.

3.9 Adatkapcsolat

Az eszközök kommunikációját biztosító SIM kártyák és a kapcsolódó havi adatsomag, valamint a működéshez szükséges hálózati konfigurációk (pl: zárt APN hálózat, VPN) biztosítása Ajánlattevő feladata a 24 hónapos üzemeltetési időszak végéig. A sim kártyákat a teljes rendszer átadásának időpontjára kell üzembe helyezni.”

4. Üzemeltetés

Ajánlattevő biztosítsa a rendszer rendeltetésszerű használatához szükséges alábbi feladatok elvégzését Ajánlatkérő hatékony közreműködése mellett:

Jelen projekt során szállított eszközök egységes, rendszer garanciát biztosító üzemeltetése, melynek során:

- a szállítási szerződésben rögzített jótállási időn belüli meghibásodások esetén a garanciális javítások ellátása,
- jótállás hatálya alá nem tartozó működésképtelenség, vagy rendellenes működés, vagy egyéb bejelentett probléma esetén - megrendelés és elfogadott árajánlat alapján - gondoskodik az üzemképesség visszaállításáról, vagy az egyéb rendellenes jelenség megszüntetéséről
- végezze el az eszközök rendszeres karbantartását, felülvizsgálatát legalább 3 havonta
- Szükséges szoftver frissítések telepítése történjék meg
- Adatbázisok karbantartása.
- Szakmai tanácsadás, támogatás Ajánlatkérő részére a rendszer használatával kapcsolatban
- Konfigurációk, paraméterezések elvégzése Ajánlatkérő kérése alapján. Ennek határideje a feladat lejelentését követően 3 munkanapon belül.
- Részvétel a rendszereken átívelő hibák felderítésében, szakvélemények készítése
- Folyamatos eszköz és rendszermonitoring.
- Havi riport készítése és küldése az bejelentett tevékenységekről.

- A kellékanyag (biztonsági hőpapír) cseréje Ajánlattevő feladata a központi rendszer jelzése alapján folyamatosan, legkésőbb a papír kifogyásától számított 24 órán belül.
- Jegykiadó eszközök esetén:
 - külső tisztítás: minimum havonta egy alkalommal
 - belső tisztítás: minimum havonta egy alkalommal
 - kellékanyag (biztonsági hőpapír) cseréje: fogyás alapján a központi rendszer jelzései szerint folyamatosan (..)

10. A kérelmező 2020. október 4-én a jogorvoslati kérelemben is sérelmezett ajánlatkérői előírás ellen előzetes vitarendezési kérelmet terjesztett elő. Az ajánlatkérő 2020. október 8-án közölte a kérelmet elutasító álláspontját, amelyben – egyebek mellett – az alábbiakat rögzítette:

„(..) Ajánlatkérő álláspontja szerint nem versenykorlátozó az ipari vezérlő PC-vel összefüggésben az a követelmény, hogy Linux vagy Android operációs rendszer kerüljön telepítésre. A megjelölt operációs rendszerek világszinten elterjedtek, bármely piaci szereplő számára könnyen és azonnal hozzáférhető műszaki megoldások.

Ajánlatkérő alapvető elvárása, hogy egy stabilan működő, kompakt házban kialakított hardver környezet biztosítani tudja az eszköz megfelelő működését. Linux és Android operációs rendszer esetében elegendő és megfelelő az Ajánlatkérő által elvárt hardver környezet (Műszaki leírás – 3.1 Műszaki elvárások), ezzel ellentétben Windows operációs rendszer esetében a biztonságos működést az operációs rendszer és a telepített szoftverek együttese nem teszi lehetővé.

A Windows operációs rendszernél komoly instabilitási problémákat vet fel a frissítés. Windows esetén mindenképp szükséges a biztonsági és stabilitást növelő frissítéseket feltölteni. Ez jelentős adatforgalmat, és leállási időt is igénybe vehet, nem beszélve a kockázatról, amelyet egy-egy Windows frissítés jelent. Mivel az összes terminálban azonos számítógép lesz beépítve, így egy Windows frissítési hiba a teljes rendszer leállítását is hozhatja magával. A Windows frissítések kikerülhetnek olyan funkciók, amelyek bizonyos rendszerhívásokhoz kapcsolódóan a rendszer teljes leállításához vezetnek. A Microsoft szabadon fejleszt új protokollokat, amelyekkel a régieket felváltja, vagy letiltja.

Ezen túlmenően a telepített operációs rendszernek tudnia kell a biztonsági frissítésekre elegendő kapacitást biztosítani, ami a jelenlegi minimális konfiguráció szerint Windows operációs rendszer használatával nem lehetséges. Ahhoz, hogy a Windows operációs rendszernek a megfelelő biztonsági frissítésekre is legyen elegendő kapacitása, az ipari számítógépnek jóval magasabb felszereltségűnek kellene lennie, ami a kompakt kialakítás miatt nagyobb melegedést, ezáltal nagyobb áramfogyasztást és üzembiztos működési kockázatot jelentene, amely az ajánlatkérői elvárásoknak nem felel meg.

A fentiekben leírtakra tekintettel Ajánlatkérő nem módosítja a közbeszerzési dokumentumok előírásait, a kérelmező által az előzetes vitarendezési kérelemben írtakat elutasítja.”

11. A 2020. október 9. napján kiadott kiegészítő tájékoztatás releváns elemei:

3. Kérdés: Műszaki dokumentáció: 3.1.Műszaki elvárások/ipari vezérlő számítógép: Jól értelmezzük-e, hogy az otthoni felhasználásra tervezett Raspberry Pi és Orange Pi, valamint ezekhez hasonló eszközök nem tartoznak az ipari kivitelű PC kategóriájába?

Válasz: Az érdeklődő gazdasági szereplő jól értelmezi, az otthoni felhasználásra tervezett eszközök nem felelnek meg az ipari PC kategóriájának.

4. Kérdés: Műszaki dokumentáció: 3.1. Műszaki elvárások/ipari vezérlő számítógép: Nem érthető és nem elfogadható az ipari vezérlő számítógép operációs rendszerének korlátozása

Linux vagy Android operációs rendszerre, ezáltal a Windows operációs rendszer kizárása. Mivel az operációs rendszer biztosítása az Ajánlattevő feladata, illetve az automata PC-jén futó operációs rendszernek semmilyen hatása sincs a központi rendszerhez való illeszthetőségnek, merőben versenykorlátozónak érezzük a Windows operációs rendszer használatának „tiltását” akkor, amikor a banki pénzkézelő eszközök, a pénztárgépek és az automaták túlnyomó többségében a használt operációs rendszer Microsoft. Kérjük a Microsoft operációs rendszer használhatóságának biztosítását.

Válasz: Ajánlatkérő álláspontja szerint nem versenykorlátozó az ipari vezérlő számítógéppel szemben, hogy az Linux vagy Android operációs rendszerrel kerüljön telepítésre. A megjelölt operációs rendszerek világszinten elterjedtek, bárki és bármilyen piaci szereplő számára könnyen és azonnal hozzáférhető műszaki megoldást kínálnak.

Ajánlatkérő alapvető elvárása, hogy egy stabilan működő, kompakt házban kialakított hardver környezet biztosítani tudja az eszköz megfelelő működését. Linux és Android operációs rendszer esetében elegendő és megfelelő az Ajánlatkérő által elvárt hardver környezet (Műszaki leírás - 3.1 Műszaki elvárások), ezzel ellentétben Windows operációs rendszer esetében a biztonságos működést az operációs rendszer és a telepített szoftverek együttese nem teszi lehetővé.

11. Kérdés: Ipari vezérlő számítógép: „Az operációs rendszer Linux vagy Android lehet. Az operációs rendszer esetleges licenzeléséből Ajánlatkérőt semmilyen költség nem terhelheti. Az operációs rendszernek rendelkeznie kell gyártói támogatással.” A megadott feltétel versenykorlátozó, álláspontunk szerint a műszaki kiírásban elvárt feladatok teljesíthetőek más operációs rendszerrel is. Javasoljuk a Windows operációs rendszerek elfogadását is.

Válasz: Ajánlatkérő álláspontja szerint nem versenykorlátozó az ipari vezérlő számítógéppel szemben, hogy az Linux vagy Android operációs rendszerrel kerüljön telepítésre. A megjelölt operációs rendszerek világszinten elterjedtek, bárki és bármilyen piaci szereplő számára könnyen és azonnal hozzáférhető műszaki megoldást kínálnak.

Ajánlatkérő alapvető elvárása, hogy egy stabilan működő, kompakt házban kialakított hardver környezet biztosítani tudja az eszköz megfelelő működését. Linux és Android operációs rendszer esetében elegendő és megfelelő az Ajánlatkérő által elvárt hardver környezet (Műszaki leírás - 3.1 Műszaki elvárások), ezzel ellentétben Windows operációs rendszer esetében a biztonságos működést az operációs rendszer és a telepített szoftverek együttese nem teszi lehetővé.

14. Kérdés: 3.2 Funkcionális elvárások: „A rendszer meghatározott feltételrendszer mellett bármilyen szolgáltató belépését támogassa, tehát bővíthető és paramétereztető kell, hogy legyen az eszköz és a háttérrendszer. A rendszernek nyitottnak kell lennie a továbbfejlesztésre, például külső helyfoglalási rendszer integrációjára, de ennek elvégzése nem jelen eljárás része.”

Kérjük a pontos elvárást megadni, a „bármilyen Szolgáltató” nem árazható tényező, valamint a továbbfejlesztetőségi igényt kérjük pontosan definiálni.

Válasz: Ajánlatkérő elvárása olyan rendszer kialakítása, amely műszakilag nyitott a jövőbeni fejlesztések elvégzésére. Ennek egyik példája az említett helyfoglalási rendszer integrációja, azonban ezen feladat elvégzése továbbra sem jelen eljárás része. A szállítandó rendszerrel szemben továbbá alapvető elvárás a műszaki leírás szerint, hogy több szolgáltató termékét is értékesíteni legyen képes, mely paraméterezéssel legyen megvalósítható a rendszer módosítása nélkül. A szolgáltatók számának maximalizálását nem kívánja megtenni Ajánlatkérő, a rendszer fejlesztésének szempontjából ez irreleváns.

21. Kérdés: 4. Üzemeltetés: „Konfigurációk, paraméterezések elvégzése Ajánlatkérő kérése alapján. Ennek határideje a feladat lejelentését követően 3 munkanapon belül.”

Kérjük pontosan definiálni az elvárt feladatokat, ennek ismerete nélkül az ajánlatadás ellehetetlenül

Válasz: Ajánlatkérő célja a rendszer rendeltetésszerű használatának biztosítása az üzemeltetés révén, melynek egyik feladata a konfigurációk, paraméterezések elvégzése. Konfiguráció és paraméterezés alatt minden olyan beállítás értendő, melyek a szoftver módosítása nélkül elérhetőek.

22. Kérdés: 4. Üzemeltetés: „Részvétel a rendszereken átívelő hibák felderítésében, szakvélemények készítése.”

Kérjük pontosan definiálni az elvárt feladatokat, ennek ismerete nélkül az ajánlatadás ellehetetlenül.

Válasz: Ajánlatkérő elvárása az üzemeltetés során, hogy a rendszer használata közben felmerülő hibákat nyertes ajánlattevőként szerződő fél elhárítsa, illetve részt vegyen a hibakeresés folyamatában, abban az esetben is, ha a hiba felmerülése nem egyértelműen beazonosíthatóan a szállított rendszerben jelentkezik, de összefüggésbe hozható azzal.

12. Az eljárás ajánlattételi szakaszában 10 gazdasági szereplő jelezte az érdeklődését a közbeszerzés iránt, és töltötte le a dokumentációt. Az érdeklődő gazdasági szereplők közül végül 2 ajánlattevő nyújtott be ajánlatot.

A jogorvoslati kérelem

13. A kérelmező 2020. október 15-én előterjesztett, 2020. október 26-án hiánypótolta jogorvoslati kérelmében és további írásbeli észrevételeiben annak megállapítását kérte, hogy az ajánlatkérő megsértette a Kbt. 58. § (3) bekezdését a közbeszerzés tárgyának meghatározásával. A jogsértés megállapítása mellett kérte az ajánlati felhívás és az azt követő ajánlatkérői döntések megsemmisítését, továbbá az ajánlatkérő marasztalását a jogorvoslati eljárás költségeiben.

14. A kérelmező a műszaki leírás 3.1. pontjában rögzített alábbi feltételt jelölte meg mint jogsértő, indokolatlanul versenykorlátozó előírást: „Ipari vezérlő számítógép: Az operációs rendszer Linux vagy Android lehet.”

15. A kérelmező a jog- és érdeksérelme kapcsán előadta, hogy a közbeszerzési eljárásban regisztrált, mint érdeklődő gazdasági szereplő, jegykiadó automata gyártóként/fejlesztőként kíván ajánlatot tenni. A kérelmezői társaság többek között ügyfélhívó rendszerek, információs kioszkok, fizető és feltöltő automaták, valamint a jelen jogorvoslati eljárással érintett közbeszerzés tárgya szerinti jegyértékesítő automaták tervezésével, gyártásával, fejlesztésével és értékesítésével foglalkozik:

<https://www.smartup.eu/hu/termekek>,

<https://www.smartup.eu/hu/szolgaltatasok/#termekfejlesztes>

A kérelmező által gyártott jegyértékesítő automaták Windows operációs rendszerrel működnek. Tekintve, hogy az ajánlatkérő a műszaki leírásában a Windows operációs rendszert kizárta, a sérelmezett versenykorlátozó előírás akadályozza meg a kérelmezőt a közbeszerzési eljárásban való részvételben.

16. Érdemben a kérelmező hangsúlyozta, hogy az ajánlatkérő által az ipari vezérlő számítógépre meghatározott minimumelvárások – egyes követelmények vonatkozásában –

meghaladják, míg más követelmények vonatkozásában megegyeznek a Windows 10 operációs rendszer erőforrás igényével*:

Periféria	Windows 10 IoT Enterprise minimális igény
CPU	<u>1 GHz</u> or faster processor or SoC
RAM	<u>1 GB</u> for 32-bit OS <u>2 GB</u> for 64-bit OS
Háttértár	<u>32-bit 16 GB</u> or greater <u>64-bit 20 GB</u> or greater

*forrás: <https://docs.microsoft.com/en-us/windows-hardware/design/minimum/minimum-hardware-requirements-overview>

17. Az ajánlatkérő azon állítása, miszerint „Windows operációs rendszer esetében a biztonságos működést az operációs rendszer és a telepített szoftverek együttese nem teszi lehetővé”, a valósággal ellentétes és minden alapot nélkülöz, már amiatt is, hogy az ajánlatkérő a vezérlő számítógép vonatkozásában csupán a minimumelvárásait rögzítette, melynek kapcsán az ajánlattevők a kérelmezői minimumelvárásokat legalább teljesítő, illetve annál jobb megajánlásokat tehetnek. Mind a Linux, mind az Android operációs rendszerek esetében létezik frissítés, ami automatikus is lehet, de ugyanúgy kikapcsolható, mint a Windows 10 IoT-ban. Ennek alátámasztására a kérelmező csatolta a Microsoft disztribútorának, az Elbacom GmbH értékesítési igazgatójának alábbi nyilatkozatát:

„Az Elbacom GmbH egy hivatalos Windows beágyazott forgalmazó. Mielőtt 2018-ban eljöttem az Elbacomhoz, több mint 22 évig voltam a Microsoftnál, és szerepet töltöttem be az OEM-ben és az Embedded/IoT Device Experience csapatokban, így tudom, hogy:

- A Windows 10 IoT Enterprise LTSC operációs rendszer összes automatikus frissítése teljesen kikapcsolható
- A Windows 10 IoT Enterprise LTSC operációs rendszerfrissítések – amelyek szükség esetén manuálisan is elvégezhetőek – csak biztonsági frissítések, és nem tartalmaznak funkciófrissítéseket. Az operációs rendszer jellemzői és felépítési verziói nem változnak. Példaként – A termék élettartama alatt a Windows 10 IoT Enterprise 2019 szolgáltatáskészlete és Build#1809 lesz. A biztonsági frissítés elvégezhető, de nem szükséges.”

18. A kérelmező előadta, hogy a Windows operációs rendszer háztartásokban és irodákban használt verziója egy általános operációs rendszer, melynek bármilyen hardveren futnia kell. Ebből fakadóan előfordulhat a háztartásokban és irodákban használt Windows operációs rendszerek vonatkozásában, hogy egy-egy régebbi hardveren valami nem megfelelően működik. Ez azonban nem igaz tárgyi eljárás vonatkozásában, ugyanis jelen esetben egységes hardverről van szó, valamint a tárgyi jogorvoslati eljárásban szóban forgó Windows operációs rendszer (IoT) nem asztali (háztartásokban és irodákban használt), hanem egy „lecsupaszított” un. ipari verzió. Egy ilyen lecsupaszított Windows esetében (IoT) a frissítések, köztük a szoftverfrissítések is kikapcsolhatóak, így semmilyen frissítés nem történik, amíg a frissítési igény ki van kapcsolva, vagyis akár 10 éven keresztül ugyanaz a szoftver változatlan formában, bárminemű frissítés nélkül működik. Amennyiben a felhasználó igényli, a biztonsági frissítések kézzel beállíthatók. A fentiek alapján a valósággal ellentétes és megalapozatlan azon kérelmezetti állítás, miszerint Windows esetén mindenképp szükséges a frissítések feltöltése, valamint, hogy a Microsoft szabadon fejleszt új protokollokat, amelyekkel a régieket felváltja, vagy letiltja.

Az előzetes vitarendezés során az ajánlatkérő hivatkozott arra is, hogy a Windows operációs rendszernek a megfelelő biztonsági frissítésekhez az ipari számítógépnek jóval magasabb felszereltségűnek kellene lennie, ami a kompakt kialakítás miatt nagyobb melegeledést, ezáltal nagyobb áramfogyasztást és üzembiztos működési kockázatot jelentene”.

Ezzel szemben a kérelmező álláspontja az, hogy amennyiben mindenképp szükséges is lenne a frissítések feltöltése, a Microsoft által a Windows 10 operációs rendszer (IoT) kapcsán megadott hardver igények a frissítések esetén is érvényesek, hiszen nem igényel a frissítés több erőforrást, mint a működés. Az ajánlatkérő minimumkövetelményeket fogalmazott meg, aminél jobb, magasabb kapacitású PC is megajánlható, ami egyébként gyorsabb működést, és a még nem ismert, de az ajánlatkérő által előre jelzett további alkalmazások futtatására is alkalmas, amihez az ajánlatkérő elvárása szerint hardverbővítés nélkül kell erőforrást biztosítani. Az ajánlatkérő „nagyobb melegeledést, ezáltal nagyobb áramfogyasztást jelentene” állítása értelmezhetetlen, tekintve, hogy se a felhívás, se a közbeszerzési dokumentáció, valamint annak részét képező műszaki leírás nem fogalmaz meg elvárásokat a melegeedés és áramfogyasztás vonatkozásában. Az ajánlatkérő azon állítása, miszerint a jóval magasabb felszereltségű ipari számítógép üzembiztos működési kockázatot jelentene, szintén értelmezhetetlen, már csak amiatt is, hogy az ajánlatkérő a konkrétan meghatározott minimumelvárások mellett (pl.: processzor: min. 4 magos, 1.5 Ghz stb.) azt is rögzítette a műszaki leírásban, hogy a vezérlő számítógépnek elegendő erőforrás tartalékkal kell rendelkeznie, hogy alkalmas legyen a jövőbeni szoftveres fejlesztések, integrációk esetén is a zavarmentes működés biztosítására. Tekintve, hogy a jövőbeni szoftveres fejlesztések és integrációk nem ismertek az ajánlattevők számára, ugyanakkor ezen jövőbeni és előre nem ismert elvárásoknak is meg kell, hogy feleljen a megajánlásuk, a felelős ajánlattevői magatartás az, ha a kérelmezetti előírásoknak megfelelően a minimumkövetelményeken túl „elegendő erőforrás tartalékkal” terveznek, ami értelemszerűen a minimumelvárásoknál magasabb felszereltségű megajánlást jelent. A fentiek alapján „üzembiztos működési kockázat” akkor merülne fel, ha az ajánlattevők nem számolnának a jövőbeni szoftveres fejlesztések, integrációk számára biztosítandó (hardver bővítés nélküli) erőforrástartalékkal és a minimumelvárásokat épp teljesítő megajánlásra tennének ajánlatot.

19. A jogorvoslati eljárás során előterjesztett ajánlatkérői indokok vonatkozásában a kérelmező az alábbiakat adta elő:

Platformfüggetlenség

A valósággal ellentétes az ajánlatkérő azon állítása, miszerint a beszerezni kívánt automatákhoz mindenképpen új szoftvert kellene írni. A kérelmező több, mint kétszáz olyan automatát szállított és üzemeltet jelenleg is, amihez jegyértékesítő szoftvert fejlesztett. Értelemszerűen minden esetben testre kell szabni a szoftvert a felhasználói igényeknek megfelelően, azonban a szoftver testre szabása/átírása nem jelenti azt, hogy teljesen új szoftver írása lenne szükséges. A kérelmező rendelkezik – a testre szabást követően az ajánlatkérői igényeknek megfelelő, azt kielégítő Windows alapú – szoftverrel, melyet Kérelmező más ajánlatkérők azonos/hasonló tárgyú közbeszerzési eljárásain való részvétel során fejlesztett ki, és amely szoftver testre szabására ugyanúgy sor került mind a Debreceni Közlekedési Vállalat, mind a Szegedi Közlekedési Társaság, mind a BKV, mind a Mahart, mind a MÁV közbeszerzési eljárásaiban.

A valósággal ellentétes az ajánlatkérő azon állítása, miszerint a banki rendszerek fő platformja a Java. A kérelmező az MNB-nek, a CIB Banknak, a KBC Banknak, az OTP Banknak és a Raiffeisen Banknak számos szoftvert fejlesztett Microsoft.Net (dot net) alapon.

A valósággal ellentétes az ajánlatkérő azon állítása, miszerint a szoftverplatformok ma már teljesen átjárhatóak lennének. Ahhoz, hogy egy forráskódból futtatható alkalmazás legyen, alapvetően két dolog szükséges:

- egyrészt egy fordító program, ami a forráskódot meghatározott, a célplatform által futtatható formátumba tudja lefordítani
- másrészt a célplatformon egy olyan szolgáltatás, amely a futtatást el tudja végezni.

Java esetében ez a Java Virtual Machine (JVM) nevű szolgáltatás, amely elérhető több operációs rendszerre. Ahhoz azonban, hogy a lefordított kód valóban mindegyik operációs rendszeren fusson az szükséges, hogy valamennyi JVM megfelelő verziójú legyen és támogassa a fejlesztés során használt Java verziót. A Java nyelven írt forráskódokat a fordítók egy köztes nyelvre, Java byte code-ra fordítják, amit a JVM képes futtatni. Android esetében azonban – bár Java nyelven történik a forráskód megírása, és a fordító valóban Java byte code-ot állít abból elő – nem ez a futtatható állapota az alkalmazásoknak. Android eszközök esetében a futtatási környezet Dalvik Virtual Machine (DVM: <https://hu.wikipedia.org/wiki/Dalvik>), amely számára a Java byte code átfordításra kerül Dalvik byte code-ra. Android 4.4 óta a Dalvik szerepét az Android RunTime (ART) vette át, mivel ez optimalizálja a kódot a korlátozott erőforrással rendelkező mobil eszközök számára. Így tehát a forráskód több lépésben „konvertálva” jut el adott esetben a célplatformra, amely egyrészt teljesítményben nem optimális, másrészt a konvertálások során felmerülhetnek nem támogatott funkciók is, különös tekintettel arra, hogy Android 7.0 óta a Java futtató környezet az eszközökön lecserélésre került OpenJDK-ra (<https://openjdk.java.net/>). A Java környezet hivatalos letöltési oldalán (<https://www.java.com/en/download/manual.jsp>) sem szerepel Android, mint elérhető operációs rendszer.

A valósággal ellentétes az ajánlatkérő azon állítása, miszerint Microsoft programozási környezetben nem lehet objektumorientált fejlesztést végrehajtani hiszen, a Microsoft .Net is objektumorientált környezet.

A valósággal ellentétes az ajánlatkérő azon állítása, miszerint a Windows környezetben futó alkalmazás probléma nélkül „portolható” lenne. A kérelmező rámutatott arra, hogy egy összetett, bonyolult alkalmazást nem lehet teljes egészében „portolni”, mivel a „portolatlan” megoldás önmagában többet nyújt, mint a „portolt”, ami csak a tartalmak metszetét nyújtja. A portolás egyik lépése az, amikor a rendszer "nem portolható" kódrészeit át kell írni úgy, hogy portolhatóak legyenek. Közös platform kialakítására voltak kísérletek (lásd Xamarin, Mono, Kylix), vagyis olyan fejlesztőeszköz létrehozására, amivel olyan alkalmazást lehet írni (forráskódot létrehozni), ami egyformán fordítható több platformra, azonban ezek egyike sem volt sikeres, így piaci részesedésük nem véletlenül nagyon alacsony. Az ajánlatkérő „portolásra” vonatkozó állítására is igaz, hogy mindegyik platformon vannak olyan funkciók, ami a többiben nincsen, így a portolás sehol sem használható hibák és problémák nélkül, ezzel a módszerrel soha nem hozható létre egyenértékű megoldás.

20. Gyártói függetlenség:

A kérelmező hangsúlyozta, hogy az ajánlatkérő a jövőbeni szoftveres fejlesztések, integrációk vonatkozásában semmilyen konkrétumot nem fogalmazott meg, csupán annyit, hogy az ipari vezérlő számítógépnek alkalmasnak kell lennie jövőbeni szoftveres fejlesztések, integrációk esetén is a zavarmentes működésre, azonban ezekről az esetleges jövőbeni fejlesztésekről, integrációkról semmilyen információt nem közölt. A kérelmező szerint nem értelmezhetőek az ajánlatkérő azon állításai, miszerint egy esetleges jövőbeni hardver fejlesztés esetén Windows operációs rendszer vonatkozásában az ajánlatkérő jóval szűkebb architektúrából választhat. Az ajánlatkérő által hivatkozott ARM, ARC, PowerPC és MIPS processzor lapkák szinte évente avulnak el, mivel pl.: a mobil telefonok és egyéb androidos eszközök esetében újabb és újabb lapkák jönnek ki, míg pl.: egy core i5-ös processzor 5 éve stabil és változatlan, ezáltal az X64-es processzorok sokkal stabilabbak és megbízhatóbbak, így ésszerűtlen lenne olyan lapkákat választani hardver fejlesztés esetén, amik szinte évente változnak, és ezáltal bizonytalanná és kiszámíthatatlanná tehetik az automata működését. (Kérelmező rögzíteni

kívánja, hogy egyébként a Windows operációs rendszer is támogassa többek között a SuperH, x86, MIPS, ARM stb. processzorcsaládokat: https://en.wikipedia.org/wiki/Windows_Embedded_Compact; valamint az Androidnak nincs hivatalos x86 vagy 64 bites architektúrára írt változata.)

A valósággal ellentétes az ajánlatkérő azon állítása, miszerint „Windows operációs rendszerben a zártsága miatt nehézkes vagy nem lehetséges a hardverek illesztése”. Minden, az automatában alkalmazandó eszköznek (nyomtató, monitor, érintő felület) volt, van és lesz Windows drivere, tekintve, hogy ipari területen ez a vezető operációs rendszer.

A valósággal ellentétes az ajánlatkérő azon állítása is, miszerint „Ajánlatkérő az ipari alkalmazásoknál világszinten használt, és elterjedt operációs rendszerek közül kettőt is elfogad (Linux, Android)”. A kérelmező kifejtette, hogy az Android nem ipari alkalmazásra, hanem mobil eszközökre kifejlesztett operációs rendszer, és a Linux környezet is elsősorban vállalati vagy otthoni felhasználásra készült, mintsem ipari alkalmazásra.

A valósággal ellentétes az ajánlatkérő azon állítása, miszerint „ha a Windows terméktámogatás lejár, akkor a verziófrissítés komoly anyagi ráfordítást igényelhet”. A Windows 10 IoT Enterprise esetében 10 év a terméktámogatás, mely Linux esetében jóval kevesebb (általában 4 év, melyet követően új LTS verzió kerül kiadásra, ha egyáltalán kiadásra kerül) szokott lenni. A kérelmező rámutatott arra, hogy az ajánlatkérő azon állítása, miszerint minimum 15 évre tervezi üzemeltetni az automatákat, csupán a jogorvoslati eljárásban látott napvilágot, se a felhívás, se a műszaki leírás nem tartalmaz erre vonatkozó utalást. A kérelmező szerint önmagában az a tény, hogy a Windows 10 IoT támogatása 10 év után lejár, nem jelenti azt, hogy a használatában bármi módosulna, így akár 15 évig probléma mentesen használhatja a Windows IoT Enterprise-t. A Microsoft stabilitását és megbízhatóságát bizonyítja az is, hogy még jelenleg is működnek Microsoft Windows XP alapú pénztárgépek, holott annak a támogatása 2014 áprilisában lejárt. A BKK által a Futár projektben használt IVU közlekedésinformatikai rendszer a mai napig Windows CE illetve Windows 7 alapon működik, amikor ezeknek a szoftvereknek a támogatása 2009-ben és 2015-ben lejárt. Ez a fajta megbízhatóság és stabilitás nem mondható el az Androidról, ahol évente akár több teljesen új verzió jön ki. A kérelmező által is használt ipari eszközök, így a nyomtatók is rendelkeznek régi Windows driverekkel (XP, Win 95), míg egy új Androidot sok esetben nem lehet telepíteni egy két évvel ezelőtti telefonra.

Téves azon ajánlatkérői állítás, mely szerint a Linux és az Android licencdíj-mentes. A Linuxnál a fent említett, nem közösségi termékekért licenc díjat kell fizetni. A támogatás a Linuxnál sem díjmentes, hiszen, ha valaki nem az ingyenesen elérhető közösségi megoldásokat használja (amikhez egyáltalán nincs támogatás), akkor pl.: a gyártói támogatással rendelkező SUSE Linux-ért is licencdíjat kell fizetni, ugyanígy az Android sem díjmentes, ugyanis a Google licenceli.

Téves az ajánlatkérő azon állítása, miszerint a Linux, illetve Android rendszerek nyílt forráskódúak lennének. Sem az Android, sem a legtöbb Linux nem nyílt forráskódú. Az úgynevezett közösségi, vagy Community kiadások szoktak nyíltak lenni, de kereskedelmi forgalomban, vagy gyártói támogatással adott operációs rendszerek forráskódja jellemzően zárt, mivel a gyártók így tudják biztosítani, hogy a kiadott forráskód alapján ne lehessen a rendszerükben biztonsági rést találni.

Értelmezhetetlen az ajánlatkérő azon állítása, miszerint újabb célhardverekkel, speciális hardverekkel történő kiegészítés esetén a fejlesztés Windows esetén technikai és időbeli nehézségekbe ütközik, vagy adott esetben egyáltalán nem is megvalósítható. Egyrészt, még maga az ajánlatkérő sem tudja, milyen jövőbeni fejlesztéseket akar megvalósítani, így az arra való hivatkozás, hogy a jövőben esetlegesen felmerülő valamilyen fejlesztések vonatkozásában adott esetben elképzelhető lenne, hogy amennyiben olyan Windows operációs rendszer kerülne leszállításra, amely nem tartalmazza azok kezelését, akkor talán

fennállhatna annak a lehetősége, hogy a fejlesztés nehézségekbe ütközhetne, minden alapot és konkrétumot nélkülöző feltételezés. Másrészt, a gyártói támogatással rendelkező más, ipari felhasználásra szánt operációs rendszerek sem nyílt forráskódúak, így az ajánlatkérő által megfogalmazott, többszörösen feltételes feltételezés más operációs rendszereknél ugyanúgy fennállhat. A kérelmező közölte továbbá, hogy a Windows operációs rendszerhez írhatóak driverek a célhardverek meghajtásához, ahogy azt a kérelmező már több esetben is megvalósította.

21. A további ajánlatkérői indokokra vonatkozóan a kérelmező az alábbiakat adta elő:
Ajánlatkérői álláspont: A fejlesztendő programnál elvárás, hogy bővíthető legyen többféle funkcióval, így a fejlesztői környezet, amiben a program készül az rendszerfüggetlen.

A kérelmező álláspontja: Tényként megállapítható, hogy a kérelmező által fejlesztett, Windows alapú rendszerek, amelyek összességében több mint 500 automatán futnak, folyamatosan bővíthetők újabb funkciókkal. Ennek tényét a kérelmező szükség szerint felhasználói referenciákkal igazolni is tudja.

22. Ajánlatkérői álláspont: A nyílt forráskód garancia arra, hogy gyártói támogatás hiányában is bárki által fejleszthető a szoftver akár 10-15 év múlva is.

A kérelmező álláspontja: Amennyiben az ajánlatkérő által igényelt fejlesztés nyílt forráskóddal (közösségi fejlesztői környezetben) kerül fejlesztésre, annak eredményét ugyanúgy elérhetővé (nyitottá) kell tenni a közösség többi fejlesztője számára, akik aztán azt tovább fejleszthetik, mások számára elérhetővé tehetik. Nem életszerű, hogy az ajánlatkérő ekkora biztonsági rést szeretne létrehozni, az egyébként stratégiaileg fontosnak tartott fejlesztésében, illetőleg ingyenesen hozzáférhetővé szeretne tenni egy olyan fejlesztést, amiért közpénzzel fizetett.

23. Ajánlatkérői álláspont: A felmerülő kopó alkatrészek cseréje után az automata működőképes marad 10-15 év múlva.

A kérelmező álláspontja: A Windows 10 IoT Enterprise alkalmazásával ez szoftver oldalról biztosítható (ez az Androidról nem elmondható). A hatályos magyar jogszabályok szerint 8 évig kell biztosítani az alkatrészellátást, így azt Ajánlatkérő sem tudja biztonsággal állítani, hogy a berendezésbe kerülő alkatrészek 15 vagy akár csak 10 év múlva is elérhetőek lesznek.

24. Ajánlatkérői álláspont: Nem kötődik a rendszer egyetlen cég, a Microsoft támogatásához.

A kérelmező álláspontja: Microsoft esetében nincs szükség a 10 éven túli támogatásra. A tapasztalatok alapján a Microsoft megoldások olyan stabilak, hogy akár 10-15 évvel a támogatás megszűnése után is problémamentesen működnek a Microsoft szoftverei. Amennyiben Linux vagy Android családba tartozó operációs rendszer kerül alkalmazásra, azok támogatása ugyanúgy egy cég, a kiválasztott Linux vagy Android gyártójának támogatásához kötődik.

25. Ajánlatkérői álláspont: Kétféle – műszakilag is indokolt teljesítményű – szoftvert is megadott ajánlatkérő, mint lehetséges operációs rendszert, amelyek bárki által megvásárolhatók.

A kérelmező álláspontja: Az Android gyakorlatilag alkalmatlan ipari környezetre, hiszen ez mobil eszközökre írt, Linux alapú operációs rendszer. Az ajánlatkérő versenykorlátozó, saját érdekeinek is ellentmondó módon kizárta a piacvezető, stabil és hosszú múltra visszatekintő, tapasztalatok alapján a legmegfelelőbb operációs rendszert és ezzel az erre írt alkalmazást fejlesztő cégeket. Az ajánlatkérő is úgy fogalmaz, hogy az általa preferált két termék

megvásárolható, vagyis nem ingyenes, ezzel saját maga mond ellen az ingyenességet indokként felhozott állításának.

26. Összegezve a fentieket, a kérelmező szerint a versenyt korlátozó vagy kizáró követelmény meghatározása akkor tekinthető jogszerűnek, ha az indokolt, e vonatkozásban hivatkozott a Döntőbizottság D.293/2016. sz. ügyben kifejtett jogi álláspontjára. Figyelemmel arra, hogy az ajánlatkérő nem adta indokát a versenykorlátozó előírásnak, a Windows operációs rendszer kizárása a Kbt. 58. § (3) bekezdésébe ütköző, indokolatlanul versenykorlátozó előírás.

Az ajánlatkérő észrevétele

27. Az ajánlatkérő írásbeli észrevételeiben az alaptalan jogorvoslati kérelem elutasítását kérte. Álláspontja szerint a jogorvoslati kérelemben kifogásolt előírásai egyrészt szakmailag indokoltak, ezáltal jogszerűek, másrészt nem minősülnek versenykorlátozónak tekintettel arra, hogy az előírt operációs rendszereknek való megfelelés egyszerűen megoldható megfelelő programozástechnikával. A Windows rendszer kizárása a közbeszerzésből nem minősül versenykorlátozónak, mert:

- a fejlesztendő programnál elvárás, hogy bővíthető legyen többféle funkcióval, így a fejlesztői környezet amiben a program készül az rendszerfüggetlen;
- a nyílt forráskód garancia arra, hogy gyártói támogatás hiányában is bárki által fejleszthető a szoftver, akár 10-15 év múlva is;
- a felmerülő kopó alkatrészek cseréje után az automata működőképes marad 10-15 év múlva is;
- nem kötődik a rendszer egyetlen cég, a Microsoft terméktámogatásához;
- kétféle – műszakilag is indokolt teljesítményű – szoftver, mint lehetséges operációs rendszer is megajánlható, amelyek bárki által megvásárolhatóak.

Az ajánlatkérő olyan rendszert kíván beszerezni, melynek operációs rendszerével kapcsolatban sem költség, sem továbbfejlesztési, sem terméktámogatási nehézségekbe, korlátokba nem ütközik. Az ajánlatkérő ezeket szem előtt tartva választotta meg és várja el a számára elfogadható operációs rendszereket (Linux és Android), és emiatt nem kívánja továbbra sem elfogadni a Windows operációs rendszert, melynek kizárása egyáltalán nem indifferens szempont.

28. Az ajánlatkérő a részletes indokait két főbb szempont szerint határozta meg:

29. Platformfüggetlenség

Az ajánlatkérő által beszerezni kívánt jegyárusító automatákba mindenképpen egy teljesen új működtető szoftvert kell nyertes ajánlattevőként szerződő félnek kifejlesztenie (megírnia), amelynek a műszaki leírásban pontosan leírt módon kell illeszkednie az ajánlatkérő központi rendszeréhez, valamint az ajánlatkérő által specifikált módon kell a jegyek eladásának folyamatát vezérelni. Ilyen szoftver nem található kereskedelmi forgalomban, mivel speciálisan ehhez a rendszerhez kell illeszkednie.

A banki rendszerek fő platformja a Java. Ez ugyanúgy fut az asztali számítógépen Windows alatt, vagy Apple McIntosh IOS operációs rendszer alatt, vagy Androidon a mobiltelefonon, vagy Iphone készüléken is. Az ajánlatkérő hangsúlyozta, hogy a szoftverfejlesztő is választhat, hogy milyen emulátoron fejleszt, és a kifejlesztett szoftver szempontjából teljesen lényegtelen, hogy épp milyen operációs rendszert részesít előnyben a programozó. Ezek a szoftver platformok ma már teljesen átjárhatóak, nem függ a programozó által használt operációs rendszer attól, hogy milyen operációs rendszeren fog futni a program.

Az ajánlatkérő álláspontja szerint nem versenykorlátozó szűkíteni az elvárt futtató környezetet, mert a fejlesztéshez csak az adott programnyelv-tudással rendelkező programozó kell, nincs szükség más szakemberekre Windows, Linux, vagy Android környezetbe történő fejlesztésre. Ezzel összefüggésben az ajánlatkérő megjegyezte, hogy a kérelmező honlapján (<https://www.smartup.eu/hu/szolgaltatasok/#termekfejlesztas>) a termékfejlesztés menüpontban az alábbi olvasható: „Magasan képzett fejlesztői csapatunk a Megrendelők igényéhez igazodva képes kiszolgálni bármilyen szoftverfejlesztéssel kapcsolatos igényt.”

A közbeszerzési eljárás műszaki leírás 3.2 pontjában írtak szerint alapvető elvárás a bővíthetőség. Ezt megfelelő minőségben csak egy magas szintű nyelven íródott programozási környezetben lehet fejleszteni, az objektumorientált programozás elveinek megfelelően.

A kérelmező által példaként említett banki környezetben futó alkalmazások döntő többsége Java alapú, mely programnyelv is platformfüggetlen és probléma nélkül működik mind Linux, mind Android operációs rendszeren is. A nem platformfüggetlen fejlesztési technológiával készült alkalmazások is átalakíthatók úgynevezett portolással más operációs rendszeren történő működésre. Fentieket figyelembe véve sem kérelmező, sem bármelyik más érdeklődő gazdasági szereplő, akinek jelenlegi szoftver megoldása Windows környezetben fut, nincs akadályozva a közbeszerzési eljárásban való részvételben, mivel a rendszere a megfelelő programozástechnikával alkalmassá tehető az elfogadott operációs rendszereken történő működésre is.

30. Gyártói függetlenség

Egy esetleges jövőbeni hardveres frissítés, fejlesztés esetén, ami érinti a vezérlő számítógépet is, Windows operációs rendszer esetén az ajánlatkérő jóval szűkebb architektúrából választhat, ami mind költséghatékonyság, mind műszaki szempontból korlátozza a fejlesztési lehetőségeit. A Windows operációs rendszerek közül a kérelmező által konkrétan említett Windows 10 IoT Enterprise csupán X86 és X64 processzor családokat támogat, szemben például a Linux operációs rendszerrel, ami az X86 és X64 típusokon túl ARM, ARC, PowerPC, MIPS processzorcsaládokat is. Mivel az automatákkal kapcsolatos előírásokat az ajánlatkérő úgy határozta meg, hogy moduláris belső felépítésűek legyenek, így a későbbiekben lehetőség nyílik egy-egy egység korszerűbb típusra történő cseréjére, viszont a Windows operációs rendszerben a zártsága miatt nehézkes vagy nem lehetséges a hardverek illesztése. Az ajánlatkérő az ipari alkalmazásoknál világszinten használt és elterjedt operációs rendszerek közül kettőt is elfogad (Linux, Android), így nem szűkíti a versenyt egyetlen operációs rendszerre. Az elfogadott operációs rendszerek bárki számára elérhetők, egy esetlegesen elnyert pályázat esetén a legyártásra kerülő automatákba implementálhatók. Ha a Windows terméktámogatás lejár, akkor a verziófrissítés komoly anyagi ráfordítást igényelhet 500 db automata esetén. Az ajánlatkérő minimum 15 évre tervezi üzemeltetni az automatákat, viszont a mechanikus eszközök (nyomógombok, képernyők, nyomtatók) a használat folyamán kopnak, tönkremennek, így cseréjük mindenképp elkerülhetetlen. Az új termékek általában már nem működnek régebbi operációs rendszerrel. Ez azt jelenti, hogy az automatákban egy elromlott nyomtató cseréje akár a teljes automata működésképtelenségét is jelentheti egy Windowst futtató rendszerrel az inkompatibilis eszközök miatt. A kérelmező által konkrétan említett Windows 10 IoT Enterprise verzió életciklusuk végét eléri 10 év alatt, és ezáltal gyártói (Microsoft) támogatottságuk megszűnik. Windows operációs rendszer alkalmazása esetén tehát az ajánlatkérő csak azokkal a rendszerszintű funkciókkal gazdálkodhat, amelyek a támogatási időszak alatt elérhetők.

Az ajánlatkérőnek nagyon fontos szempont a beruházással és annak hosszú távú üzemeltetésével kapcsolatban a költségek elvárható minimális szinten tartása, tekintettel a közpénz felhasználásakor irányadó hatékony és felelős gazdálkodás elvére is. Ezt is szem előtt tartva az ajánlatkérő az operációs rendszer tekintetében mindenképp a licenzdíj mentes

változatokat preferálja el, melynek a Linux és Android is megfelel, míg a Windows nem. Windows esetén a licenzköltségek ismételten jelentkeznek, ha főverzió cserét kell elvégezni bármilyen jövőbeni esemény (pl.: továbbfejlesztési igény, életciklus lejárt) miatt. A minimálisan 15 éves használati időtartam alatt nem kívánja konzerválni az eszközök jelenlegi funkcionalitását. Olyan rendszert kíván beszerezni, melynek akár szoftveres, akár hardveres és szoftveres továbbfejlesztésével dinamikusan és költséghatékonyan tud reagálni a megváltozott felhasználási környezet igényeire. Ezt figyelembe véve várja el nyílt forráskódú operációs rendszerek használatát (Linux, Android), mely elvárásnak a Windows operációs rendszer nem felel meg. Újabb célhardverekkel, speciális hardverekkel történő kiegészítés esetén – amennyiben a szállított Windows operációs rendszer nem tartalmazza azok kezelését – a fejlesztés Windows esetén technikai és időbeli nehézségekbe ütközik, vagy adott esetben egyáltalán nem is megvalósítható, mivel nem nyílt forráskódú operációs rendszerről van szó. Operációs rendszer frissítések tekintetében Windows esetén a Microsoft frissítési politikájának megfelelően kaphatunk frissítéseket, ezek jellemzően biztonsági javítások, hibajavítások. Az ajánlatkérő esetleges egyedi bővítési igényeit Windows operációs rendszer használata esetén nem tudja érvényesíteni, szemben egy nyílt forráskódú operációs rendszer frissítési rugalmasságával.

31. Az ajánlatkérő a 2020. november 24-én előterjesztett beadványában közölte, hogy informatikai igazságügyi szakértőt kért fel szakvélemény készítésére, amelyet az ajánlatkérői álláspont alátámasztása szándékával a közigazgatási iratokhoz csatolt. Az ajánlatkérő rámutatott arra, hogy a szakvéleményből szerinte egyértelműen kiolvasható, hogy az operációs rendszer előírásakor körültekintően, szakmailag indokolt módon a műszaki szempontok együttes figyelembevételével járt el. Az ajánlatkérő céljait, valamint az IT biztonság, sérülékenység, licencelés, frissítések, továbbfejlesztések oldalát vizsgálva alátámasztásra került, hogy szakmailag megfelelő módon választotta meg az elvárt operációs rendszereket, de az elérhető portolási technológiáknak köszönhetően nem zárta ki azokat a gazdasági szereplőket sem, akiknek más operációs rendszereken alapuló megoldásaik vannak. Az ajánlatkérő műszakilag elvárható feltételrendszer mentén is széles körben biztosítja az ajánlattétel lehetőségét.

Az ajánlatkérő kifejtette, hogy helytelen a kérelmező azon állítása, mely szerint „Az Android nem ipari alkalmazásra, hanem mobil eszközökre kifejlesztett operációs rendszer és a Linux környezet is elsősorban vállalati vagy otthoni felhasználásra készült”, melyet a csatolt szakvélemény alátámaszt. Továbbá kérelmező állítása, miszerint „a jegykiadó automaták túlnyomó többsége Windows alapú” alaptalan, és tényekkel nem alátámasztott. Konkrét példaként említve egy európai nagy jegykiadó automata gyártót a MERA SYSTEMY-t (<http://www.mera.org.pl/>) – amely 7 országba szállította megoldásait, és csak Lengyelországban több, mint 5.000 db eszközt szállított és üzemeltet, automatáinak ipari PC-jén Linux operációs rendszer fut. (Opcionálisan Windows alapokon is kérhetők az eszközeik, tehát egy esetleges platformváltástól sem zárkoznak el.) Hivatalos honlapjukról letölthető dokumentációkban olvasható: „All the ticket vending machines are equipped with industrial PC with Linux operating system (Windows as an option) and remotely managed by back office central system.” <http://www.mera-systemy.pl/wp-content/uploads/Mera-Systemy-Stationary-Ticket-Vending-Machines.pdf>
<http://www.mera-systemy.pl/wp-content/uploads/Mera-Systemy-Mobile-Ticket-Vending-Machines.pdf>

32. Az ajánlatkérő kifejtette, hogy alaptalan azon kérelmezői állítás, mely szerint „Ajánlatkérő jelen előírásával (Windows operációs rendszer kizárása) jelentősen korlátozta a versenyt tárgyi közbeszerzési eljárásban, kizárva az érvényes ajánlattétel lehetőségéből

mindazon gazdasági szereplőket, akik Windows operációs rendszerrel működő eszközök gyártásával, forgalmazásával foglalkoznak”. Az ajánlatkérő szerint a szakvélemény konkrétumokkal alátámasztja azon ajánlatkérői álláspontot, hogy a Windows alapú alkalmazások más operációs rendszeren történő futtatásához rendelkezésre állnak erre alkalmas eszközök, technológiák, így Windows alapú rendszereket gyártó, forgalmazó gazdasági szereplőknek is van lehetőségük érvényes ajánlattételre.

33. Az ajánlatkérő által becsatolt, 2020. november 23. napi keltezésű igazságügyi szakértői magánszakértői vélemény (a továbbiakban: ajánlatkérői magánszakértői vélemény) készítői Dellei László György igazságügyi szakértő (szakterület: informatikai biztonság, nyilvántartási szám: 010465) és Kovács Vilmos Levente CISA, IT auditor (ügyvezető, Simplexion Kft.).

34. Az ajánlatkérői magánszakértői vélemény tartalma:

„A Kisfaludy2030 Turisztikai Fejlesztő Nonprofit Zrt ajánlatkérő által kezdeményezett Késpénzmentes jegykiadó automaták és utastájékoztató kijelzők beszerzése és telepítése tárgyú közbeszerzési eljárással szemben megfogalmazott jogorvoslati kérelemhez kapcsolódóan

Bevezetés

Szakvéleményünk kialakításához figyelembe vettük a közbeszerzési eljárás műszaki dokumentációját, ajánlatkérő céljait és igényeit a beszerzéssel, valamint vizsgáltuk a szakmai, műszaki lehetőségeit a pályázóknak.

A szakvélemény összeállításába magas szintű informatikai, szakértői, auditori képesítésekkel és tapasztalatokkal rendelkező szakembereket vontunk be.

Ajánlatkérő két kérdésére kerestünk válaszokat:

1. Korlátozza, illetőleg akadályozza-e az Android és Linux operációs rendszer előírása a versenyt a Kérelmező által megfogalmazott kérelem szerint.
2. Racionális döntés-e az Android és Linux rendszerek előírása a pályázat tekintetében.

1. Platformfüggetlen fejlesztés

Az 1. kérdés tekintetében Ajánlatkérő felhívta Kérelmező figyelmét, hogy a mai rendszerek fejlesztésénél a legtöbb esetben platformfüggetlenség áll fenn, így az előírt Linux és Android operációs rendszerek nem zárják őt ki az eljárásból. Kérelmező ezt az állítást kétségbe vonja, ezért a hivatalos, mindenki által elérhető információkra támaszkodva vizsgáltuk a kérdést, különösképpen Kérelmező Windows rendszerű megoldására tekintettel.

Microsoft Windows környezetben fejlesztett alkalmazás futtatása Linux vagy Android környezetben.

A Windows operációs rendszer fejlesztője és jogtulajdonosa a Microsoft Corporation. A Windows környezetben történő fejlesztéshez saját fejlesztői platformját a .NET (dotnet) platformot támogatja (<https://dotnet.microsoft.com/>). A .NET egy ingyenes, több platformos (több operációs rendszeren futó), nyílt forráskódú fejlesztői platform. A Windows rendszeren túl a Microsoft széles körűen és hivatalosan is támogatja a Linux és Android operációs rendszereket a .NET alkalmazások fejlesztői számára. A Microsoft által kiadott .NET futtató környezetek lehetővé teszik a .NET-ben készített alkalmazások futtatását Androidon és többféle Linux disztribúción.

Linux rendszer alatti támogatás

Linux rendszerek alatt a Linux Kernelre (https://en.wikipedia.org/wiki/Linux_kernel), mint fő rendszer komponensre épülő operációs rendszereket értjük. A Linux Kernel fejlesztő közösséget a The Linux Foundation (<https://www.linuxfoundation.org/>) alapítvány támogatja és az ő fennhatósága alatt fejlesztik. A Linux a világ legszélesebb körben használt operációs

rendszere, amelyet beépített rendszerekhez, mobil eszközökhöz, személyi számítógépekhez, szerverekhez, mainframekhez és szuperszámítógépekhez is használnak. Kiemelkedő tulajdonsága a biztonságossága, ezért minden szektorban széleskörűen használják. A Microsoft fejlesztői környezete, a Visual Studio rendelkezik olyan verzióval (Visual Studio Code), amely kifejezetten arra való, hogy Windows, Linux és MacOS operációs rendszerre készítsenek a segítségével .NET alkalmazásokat átjárható módon. A vastag kliensek futtatásához a Wine kompatibilitást biztosító réteg használatos (<https://www.winehq.org/>).

A Microsoft az alábbi verziókkal támogatja jelenleg a Linux környezetbe történő portolást:

- .NET 50
- NET Core 3.1

A Microsoft az alábbi Linux alapú operációs rendszerekbe támogatja az átjárhatóságot:

- Alpine
- CentOS
- Debian
- Fedora
- openSUSE
- Ubuntu

Android rendszer alatti támogatás

Az Android OS nyílt forráskódú operációs rendszer, amelynek dokumentációja és forrása mindenki számára szabadon elérhető (<https://source.android.com/>). Az Android OS alapvetően mobil eszközökre fejlesztett rendszer, amely az elmúlt években az ipari felhasználók körében is elterjedt, felhasználása exponenciálisan nő. Mára a legnagyobb penetrációjú operációs rendszer, 2,5 milliárd felhasználó használja elsősorban mobil, másodsorban ipari cél eszközökön. Ingyenessége és a világ egyik legnagyobb fejlesztői közössége miatt ma az egyik legnépszerűbb fejlesztési platform nem csak mobil környezetben. Ezt felismerve a Microsoft is kialakította a Windows fejlesztők számára a Xamarin elnevezésű multiplatformos fejlesztési technológiát, amivel lehetőség nyílt a .NET alkalmazások Android operációs rendszeren történő futtatása (<https://dotnet.microsoft.com/apps/xamarin>). Ez a fejlesztési technológia alkalmas a C#-ban írt .Net alkalmazások Androidra történő portolására.

Ajánlatkérő egyedi, a központi rendszereihez illeszkedő cél szoftverként szeretné be az automaták szoftverét és az eljárás elegendő időt biztosít ennek kifejlesztéséhez. Kérelmező meglévő szoftverével, illetve annak testre szabásával kíván megfelelni. Véleményünk szerint a kész szoftver előnye Kérelmező részére biztosítja az eltérő platformon történő tesztelést. A platform tesztelést minden pályázónak egyformán el kell végeznie a szállítandó platformtól függetlenül.

Ezek figyelembevételével megállapítjuk, hogy a Windows operációs rendszer kizárása nem korlátozza a versenyt, hiszen az eredetileg Windowsra készült, a .NET környezetben fejlesztett alkalmazás átírás nélkül, vagy becsülhető és limitált mennyiségű erőforrás befektetésével alkalmassá tehető a kiírásban megfogalmazott követelmények teljesítésére.

2. Racionális választás

A második kérdés kapcsán a kiírási előírás racionális választását vizsgáltuk.

2.1 Hosszú kiszámítható működés, mint ajánlatkérői igény

Ajánlatkérő a választás során elsődleges szempontként kezelte a hosszú távú, kiszámítható működését az automatáknak és a rajta futó szoftvernek. Ezeknek a szempontoknak a választott Linux és Android operációs rendszerek megfelelnek, hiszen mindegyik legalább 10 éves múltra tekint vissza penetrációjuk legdinamikusabban növekszik (https://en.wikipedia.org/wiki/Usage_share_of_operating_systems). A kiszámíthatóságot Ajánlatkérő számára nagyban növeli a nyitott platformok használata. Mindkét választott

operációs rendszer teljesíti ezt a követelményt, forráskódjuk rendelkezésre áll a fejlesztők számára. A Linux a The Linux Foundation összefogásával GPLv2 licence (<https://git.kernel.org/pub/scm/linux/kernel/git/torvalds/linux.git/plain/COPYING>) alatt, az Android az Android Open Source Project (AOSP) irányításával Apache licence (<https://source.android.com/setup/start/licenses>) alatt, gyártó független módon szerveződik. A nyitott forráskód jelentősen növeli a bővítés lehetőségét, megalapozva akár az operációs rendszer módosításának lehetőségét is. A nyílt forráskódú operációs rendszerek hosszú távon biztosítják a továbbfejlesztés, jövőbeni speciális hardveres illesztések, hardver cserék szoftveres támogatottságát, valamint a biztonsági frissítések folyamatos, naprakészességét.

A Microsoft, mint üzleti szereplő és a Windows licence egyedüli jogtulajdonosa tetszőlegesen változtathatja licence politikáját. Nem kizárható Ajánlatkérő azon feltevése, hogy egy ilyen változtatás előre nem látható módon, negatívan érintheti a szállított berendezések használhatóságát vagy az üzemeltetés költségét egyszeri, esetleg visszatérő módon.

A kiszámítható működés kulcstényezője a választott rendszer biztonsága. Téves Kérelmező azon álláspontja, hogy a forráskód nyitottsága biztonsági kockázatot jelent. Ma az iparági vélemény az, hogy a nyílt forráskód hosszabb távon növeli egy rendszer biztonságát. Ennek oka, hogy a nyilvánvaló hibákat a közösség is feltárja és nagyon rövid időn belül foltozza, illetve a foltozások is átlátható módon valósulnak meg. Tény, hogy a Linux tervezésének egyik alapja a biztonság kérdése volt („security by design”). A Linux alapú internetes szerverek és szuperszámítógépes rendszerek terjedésével az USA National Security Agency projektjei által jött létre a Security-Enhanced Linux (SELinux) biztonsági kernel modul, amely 2003 óta a Linux kernel szerves része. Ezt a modult az Android rendszerek is beépítették (<https://source.android.com/security/selinux>).

A megismert célok elérése, a megbízható működés, a további fejlesztési lehetőségek, valamint az IT biztonság figyelembevételével a nyílt forráskódú operációs rendszerek elfogadása jól átgondolt, indokolt elvárás Ajánlatkérő részéről. Tekintettel arra, hogy az automaták pénzügyi tranzakciókat fognak bonyolítani a sérülékenység, külső IT támadással szembeni védettség szempontjából Ajánlatkérő gondosan járt el az operációs rendszerek kiválasztása kapcsán. Ezek megléte az előirányzott 10+ éves felhasználási időtartamot figyelembe véve elengedhetetlen.

ÖSSZEGZÉS

Megismerve a szóban forgó közbeszerzési eljárás műszaki anyagát, ajánlatkérő beszerzéssel kapcsolatos céljait és a felhasználás körülményeit, a rendelkezésre álló információk alapján megállapítható, hogy ajánlatkérő automata vezérlő számítógép operációs rendszerével kapcsolatos műszaki elvárásai racionálisak. Az operációs rendszerre vonatkozó elvárások szakmailag indokoltak, azonban lehetőséget adnak más operációs rendszerekre készült alkalmazások átalakítására is.”

35. Az ajánlatkérő hazai példaként arra hivatkozott, hogy a Szegedi Közlekedési Kft. (székhely: 6720 Szeged, Zrínyi u. 4-8.; web: www.szkt.hu) ipari körülmények között – járműfedélzeten (troli, villamos, autóbusz vegyesen) – 200 db készpénzmentes jegykiadó automatát üzemeltet. Az automaták Android operációs rendszeren működnek, a közlekedési vállalat díjtermék értékesítésének, bevételének jelentős része az eszközökön megy végbe (<http://szkt.hu/a-fedelzeti-jegyautomata-hasznalata>). Az ajánlatkérő megjegyezte, hogy véleménye szerint a valósággal ellentétes a kérelmező azon állítása, mely szerint Debreceni Közlekedési Vállalat (a továbbiakban: DKV Zrt.), mind a Szegedi Közlekedési Kft. részére fejlesztett, az ajánlatkérő megkeresésére a nevezett társaságok által adott, és az iratokhoz csatolt nyilatkozatok alapján megállapítható, hogy a kérelmezővel nem kötöttek szerződést.

Az ajánlatkérő megkeresett több jegyértékesítő rendszert fejlesztő, forgalmazó céget is, konkrétan a Data-Press Informatikai Szolgáltató Kft.-t (1196 Budapest, Kisfaludy u. 183.) és az SRS Informatika Kft.-t (1047 Budapest, Fóti út 56.), amely gazdasági szereplők nyilatkozatait csatolta a közbeszerzési iratokhoz. Az ajánlatkérő szerint a válaszok is alátámasztják a szakvéleményben megfogalmazottakat, miszerint rendelkezésre állnak technológiák, eszközök az alkalmazások más operációs rendszerre történő felkészítéséhez, és ezt a megfelelően felkészült szoftverfejlesztés problémamentesen meg tudja oldani.

36. Az ajánlatkérő az alábbi kérdésekre kért választ az említett cégektől:

„Egy Döntőbizottság elé került ügyben kérem szakmai segítségüket.

Önök, mint fejlesztő cég kérem nyilatkozzanak a következőkről:

- Ha a megrendelő jegyeladó automatákhoz szoftvert rendel, milyen operációs rendszer alá képesek fejleszteni szoftvert?
- Befolyásolja-e a fejlesztést az operációs rendszer, ami az automata számítógépén fut?
- Meglévő szoftvert fel tudnak-e használni egy új jegyeladó automatához? (Alapvető funkciónak kell lennie a bővíthetőségnek. Hogy a későbbiekben csatlakozni tudjon a Volán, a Mahart, a MÁV és egyéb közszolgáltatók rendszereihez, és azokra jegyet adjon el.)
- Mekkora szakmai problémát okoz Önöknek, ha a megrendelő Windows 10 IoT, vagy Linux, vagy Android rendszeren kívánja futtatni az automata központi szoftverét?
- Egy hardverváltozást (például egy új típusú nyomtató) milyen módon lehet beilleszteni Windows, Android, vagy Linux környezetbe? Okozhat-e problémát, ha valamelyik operációs rendszerhez nincs gyári driver?”

37. Az ajánlatkérő összefoglaló véleménye az, hogy a jegykiadó automaták vezérlő számítógépének operációs rendszere előírásakor körültekintően, szakmailag indokolt és ezáltal nem versenykorlátozó módon, a megvalósítással elérendő célok, az IT biztonság, sérülékenység, licencelés, frissítések, továbbfejlesztések szempontjait együttesen figyelembe véve járt el – melyet igazságügyi szakértői véleménnyel is alátámasztott. Az elérhető fejlesztési, portolási technológiáknak köszönhetően nem zárta ki azokat a gazdasági szereplőket sem, akiknek más operációs rendszereken alapuló megoldásaik vannak. Továbbra is kijelenthető, hogy műszakilag elvárható, indokolt feltételrendszer mentén is széles körben biztosítja az ajánlattétel lehetőségét.

Az ajánlatkérő nem várt olyan referenciát sem, ami kizárná azokat a gyártókat, szállítókat, akik Windows operációs rendszerrel működő eszközöket gyártanak.

Az ajánlatkérő álláspontja szerint a jegykiadó automaták vezérlő számítógépének operációs rendszerével kapcsolatos elvárás a potenciális ajánlattevők, gazdasági szereplők számára nem jelent olyan mértékű műszaki kihívást, akadályt, problémát, amely jelen közbeszerzési eljárásban meghatározott teljesítési határidő alatt a rendelkezésre álló technológiák megléte mellett megakadályozná az ajánlattételt. Az ajánlatkérő a közbeszerzési eljárás dokumentációjának és a műszaki tartalmának meghatározásakor figyelembe vette azt az esetleges körülményt is, hogy lehetnek olyan piaci szereplők, akik nem rendelkeznek a műszaki elvárásokkal mindenben megegyező 500 db jegykiadó automatával raktárkészleten előzetesen, így minden gazdasági szereplő számára – egyenlő módon - adott a lehetőség, hogy nem Windows operációs rendszerrel működő vezérlő számítógéppel tervezi és árazza ajánlatát, valamint kalkulál a szoftverfejlesztés költségével a testre szabáson, egyedi fejlesztésen túl az esetlegesen jelentkező portolási feladatokkal is. Az ajánlatkérő által elvárt műszaki paraméterek egyértelműek, ezek minden gazdasági szereplő számára értelmezhetőek, árazhatók ajánlattételre alkalmas módon. Az ajánlatkérő kiemelt figyelmet fordított arra, hogy beszerzésében csak olyan elemek szerepeljenek, melyek a piacon bárki számára

hozzáférhetőek, biztosítva ezzel a verseny lehetőségét minden - arra alkalmas – piaci szereplő számára.

Ajánlatkérő nem tudja figyelembe venni az egyes gazdasági szereplők számára egyénileg kedvező feltételrendszereket, számára a beszerzés céljának teljes körű megvalósíthatósága a szempont, amellett, hogy műszakilag nyitott elvárás rendszert fogalmazott meg, melyen a gazdasági szereplők – műszaki szempontból – ajánlattételre alkalmasak lehetnek, természetesen amennyiben a többi előírt megfelelésnek eleget tudnak tenni.

38. Az ajánlatkérő által becsatolt szakvélemény, valamint a közszolgáltatói szerződésekre vonatkozó ajánlatkérői előadás és az ajánlatkérő által megkeresett piaci szereplők nyilatkozata kapcsán 2020. december 1-jén a kérelmező is igazságügyi szakértői magánszakértői véleményt nyújtott be. A 2020. december 1. napi keltezésű szakvélemény (a továbbiakban: kérelmezői magánszakértői vélemény) készítője Dr. Hornyák Olivér okl. gépészmérnök, az informatika tudomány doktora (PhD), informatikai igazságügyi szakértő (szakterület: informatikai berendezések, számítógépek, perifériák és helyi hálózatok (hardver), informatikai biztonság, informatikai rendszerek tervezése, szervezése, stúdiótechnika, multimédia területtel összefüggő informatikai tevékenység, számítástechnikai adatbázis, adatstruktúrák, szoftverek; szakértői nyilvántartási szám: 010897).

39. A kérelmezői magánszakértői vélemény tartalma:

„Szakértői megállapítások

Platformfüggetlenség kérdésében:

1. Az Ajánlatkérő által elvárt jegyértékesítő alkalmazásnak mindenképpen új fejlesztésnek kell-e lennie, vagy egy korábban fejlesztett és több közlekedési vállalatnál működő jegyértékesítő alkalmazás tesztre szabásával is megoldható-e az Ajánlatkérő által elvárt jegyértékesítő alkalmazás megvalósítása?

A Műszaki leírás szerint „*ajánlatot jelen ajánlati felhívásban előírt, vagy az azzal – az adott termék vonatkozásában a műszaki paraméterek tekintetében – egyenértékű termékre lehet tenni*”. Szoftverek esetén egy működő jegyértékesítő alkalmazás tesztre szabásával műszaki paraméterek tekintetében egyenértékű megoldást el lehet érni, vélelmezhetően kisebb erőforrás ráfordítással, mintha egy teljesen új fejlesztést kéne megvalósítani. A szoftverfejlesztéssel foglalkozó vállalkozások jellemzően referenciaként hivatkoznak korábbi befejezett projektjeikre. A kód újrahasonosításnak nagyon széles irodalma van, az az informatikában rendszeresen alkalmazott módszer.

2. Egy, a Microsoft Windows platformra fejlesztett alkalmazás portolható-e teljes biztonsággal és 100 %-os sikerrel Linux vagy Android operációs rendszerre, illetve Linuxról és Androidról Microsoft Windows operációs rendszerre?

Egy program portolhatóságának sikere teljes mértékben a program alkalmazási területétől, strukturáltságától függ. A leginkább problémás területnek a felhasználói interfészek API hívásai, harmadik féltől származó függőségek kezelése. Jellemzően azok az alkalmazások portolhatók könnyen, amelyeket eleve portolhatónak terveztek. Vannak olyan programozási nyelvek pl.: Java, Python, PHP, amelyekkel készített program megírható olyan módon, hogy az nagymértékben portábilis legyen, de ezeknél is kerülni kell a rendszer-specifikus hívásokat. Dellei László György i.ü. szakértő Szakvéleményében a Wine kompatibilitást biztosító réteg használatára utal. A <https://bugs.winehq.org/duplicates.cgi?sortby=id&reverse=1&maxrows=20&changedsince=7> honlapon ellenőriztem a leggyakrabban előforduló hibákat:

Ezek közül kiemelve néhányat (saját fordításban)

- több alkalmazás lefagy...,

- több telepítő ... lefagy,
- nem US kiosztású billentyűzet nem működik jól,
- drag&drop lefagy,
- a Wine fekete vagy szürke képet mutat Android 8+ eszközön.

Kijelenthető, hogy a portolás külön bizonytalanságot hordoz magában, számos ismert (és valószínűleg számos ismeretlen) hibát okoz.

A fenti Szakvélemény szerint a Microsoft a .NET Framework 5.0 és .NET Core 3.1 verziókkal támogatja a Linux környezetbe történő portolást.

Ezek hivatalos megjelenési ideje:

- .NET Framework 5.0: 2020. november 10,
(<https://devblogs.microsoft.com/dotnet/announcing-net-5-0/>)
- .NET Core 3.1 első hivatalos (nem preview verziója): 2019. december 03.
(<https://dotnet.microsoft.com/download/dotnet-core/3.1>)

Ebből következik, hogy mindamelllett, hogy a portolhatóság 100%-osan hibamentesen nem megvalósítható, az is csak akkor tud megtörténni, ha .NET Framework 5.0 vagy .NET Core 3.1 használatával történt a fejlesztés, vagyis régebbi (a .NET Framework 5.0 alig 3 hete jelent meg!) fejlesztések használatát ez teljességgel kizárja.

Androidra a Xamarin-t javasolja a szakvélemény, vagyis egy másik eszközt, mint a Linux irányába történő portoláshoz. Az alkalmazás migrálhatóságához a Microsoft készített egy analízáló szoftvert, amely a kódbázist megvizsgálva meghatározza, hogy a kód hány százaléka portolható módosítás nélkül.

Elérhetősége: <https://docs.microsoft.com/en-us/xamarin/cross-platform/desktop/porting> Az oldal szerint: „Hopefully the analyzer shows a large portion of your code is portable, but there's certainly going to be some parts of every app that cannot be moved to other platforms.”.

Remélhetőleg az analízáló a kód nagy részét portolhatónak mutatja, de biztosan lesz egy része minden alkalmazásnak, amelyet nem lehet más platformra átültetni. (saját fordítás)

Gyártói függetlenség kérdésében:

1. Van-e lehetőség Windows 10 IoT esetén a későbbiekben az automatában lévő egységek (monitor, PC, nyomtató, POS terminál) korszerűbbre cserélésére? Nehézkes vagy lehetetlen-e a fenti cserélthardverek illesztése?

<https://docs.microsoft.com/en-us/windows/iot-core/windows-iot-enterprise> alapján „Windows 10 IoT Enterprise is a full version of Windows 10 that delivers enterprise manageability and security to IoT solutions. Windows 10 IoT Enterprise shares all the benefits of the world-wide Windows ecosystem”

A Windows 10 IoT Enterprise egy teljes Windows 10 verzió...a széles körben elterjedt Windows ökoszisztéma minden előnyével (saját fordítás) A <https://partner.microsoft.com/en-us/dashboard/hardware/search/cpl> oldalon lehet keresni a Microsoft által tesztelt kompatibilis hardverek körét. Minden hardvercsoportban több csereszabatos eszköz közül lehet választani, így az eszközök korszerűbbre cserélése megoldható.

Az eszközök cseréje szakavatott technikus számára nem jelenthet nehézséget.

2. Igaz-e, hogy a Windows 10 IoT terméktámogatásának lejártát követően szükség van verzió frissítésre? A későbbiekben esetlegesen cserélendő mechanikus eszközök (nyomógombok, képernyő, nyomtató) majdani cseréje esetén az iparági tapasztalat alapján van -e esély arra, hogy ezek az eszközök nem fognak működni a Windows 10 IoT alatt?

<https://docs.microsoft.com/ru-ru/lifecycle/faq/windows> alapján „Ha egy Windows operációs rendszer eléri életciklusának végét, vagy már nem támogatott, ez azt jelenti, hogy az új programok nem fognak futni az adott operációs rendszeren?”

Amikor a Microsoft operációs rendszer (OS) eléri a támogatás végét, az ügyfelek a továbbiakban nem kapnak biztonsági frissítéseket. Az operációs rendszer továbbra is működhet a programokkal és a hardverrel, miután az operációs rendszer értékesítése vagy támogatása megszűnt.”

Tapasztalatom alapján a Windows termékvonala a legjobban támogatott termékvonala a hardvergyártók körében. Nagyon sok cég használ olyan operációs rendszert, amelynek a hivatalos terméktámogatása megszűnt, de a hardvergyártók továbbra is gyártanak kompatibilis termékeket. A bizonytalanság más operációs rendszer esetében (pl. Linux, Android) is ugyanakkora: egy jövőben kifejlesztett periféria által támogatott az operációs rendszert ma nem lehet meghatározni.

A Windows 10 is lehetővé teszi a gyártók által nem támogatott hardverekhez meghajtók írását, tehát gyártói támogatás hiányában is van lehetőség az eszköz illesztésére.

3. A Windows 10 IoT licencének egyszeri megvásárlását követően szükséges-e újabb licenc díj fizetésére a támogatási időszak lejártát követően?

A licencdíjakat a támogatási időszak lejártával sem szükséges újra megfizetni.

4. A gyártói támogatás biztosítása díjmentes-e a Linux és az Android esetén, illetve díjmentes licencek esetén jár-e díjmentes gyártói támogatás az ingyenes licencekhez?

Az díjmentes Linux és Androidhoz nem jár gyártói támogatás. Az ingyenesség mellett legtöbbször fizetős előfizetések formájában értékesítik a terméktámogatási tevékenységet: képzéseket, certifikációkat, konzultációkat.

Például a Red Hat Linux disztribúciónál az operációs rendszer kereskedelmi célra ingyenes, de kereskedelmi célú terméktámogatás fizetős, éves előfizetéshez kötött. https://linuxhint.com/redhat_linux_pricing/

5. Nyílt forráskódú operációs rendszerek esetén az arra fejlesztett alkalmazás szabadon módosítható, tovább fejleszthető-e anélkül, hogy az alkalmazás forráskódját átadnák?

Azzal, hogy az operációs rendszer forráskódja nyílt (szabadon módosítható, továbbfejleszhető) attól még az arra kifejlesztett szoftvert szerzői jogok védik. Az alkalmazás forráskódjának átadása nélkül az alkalmazást a későbbiekben nem lehet továbbfejleszteni. A továbbfejleszhetőség tehát sohasem az operációs rendszer szabad hozzáférése miatt valósul meg, hanem az alkalmazás forráskódjának, és a szerzői jogainak átadásával. A tulajdonjog és a felhasználói jog megszerzése ezzel nem egyenértékű.

6. Microsoft Windows 10 IoT operációs rendszer esetén az arra fejlesztett alkalmazás szabadon módosítható, tovább fejleszthető-e a forráskód átadását követően?

Ha fejlesztő átadja a forráskódot és annak szerzői jogait, akkor a kifejlesztett alkalmazás szabadon módosítható.

7. Iparági tapasztalatok alapján versenykorlátozónak tekinthető a szóban forgó eljárásban a Microsoft Windows 10 operációs rendszer alkalmazásának kizárása?

Az operációs rendszer meghatározása nyilvánvalóan korlátozó kiírás. A nyitott forráskódú szoftver megadja annak a látszatát, hogy az operációs rendszer hosszútávon üzemeltethető, de garanciát nem ad arra. A nyílt forráskódú fejlesztőközösségen nem lehet számonkérni a hibajavításokat, fejlesztéseket, jövőbeli hardveres illesztések elkészítését, a biztonsági frissítéseket. Természetesen, ha az üzemeltetőnél már rendelkezésre áll a Linux/Android kernel fejlesztői kompetencia, akkor a nyílt forráskód ideális választás lehet. Tapasztalatom alapján azonban az operációs rendszerek forráskódja olyan bonyolult, hogy

abban hibajavítást átlagos informatikai tudással nem lehet eszközölni, ahhoz speciális szaktudás kell, amellyel a vállalatok nem rendelkeznek.

A díjmentes operációs rendszer licenzdíjmentessége árelőnyként jelentkezik majd az egyszeri operációs rendszer díjával szemben a tenderen, de természetesen itt annak a terméknek a díját kell vizsgálni, aminél az operációs rendszer díja beépítésre kerül. A Szakértő nem tudja az összes elérhető Linux / Android disztribúciót megvizsgálni, de tapasztalata alapján a gyártói terméktámogatással rendelkező operációs rendszerek nem ingyenesek. A három legnépszerűbb Linux esetén például:

Ubuntu

<https://ubuntu.com/pricing>

75 USD / év-től

Red Hat Enterprise Linux (standard)

https://linuxhint.com/redhat_linux_pricing/

299 USD / év

Suse (24/7)

<https://www.suse.com/shop/desktop/>

136 GBP / év

Sem a Linux, sem az Android operációs rendszer nem ad garanciát arra, hogy a hardveres/szoftveres továbbfejlesztés megőrzi az időtállóságát 15 évre előre. Mivel az ajánlatkérő az alkalmazás forráskódjának és szerzői jogainak átadását nem kérte, ezért továbbfejlesztésben sem technikai, sem jogi értelemben nem gondolkozhat. Ennek a fényében a nyílt forráskódú operációs rendszer előnyeit taglalni téves érvelés.

Véleményem szerint a Windows 10 operációs rendszer kizárása versenykorlátozó hatású, az operációs rendszer megkötése a projekt szakmai megvalósításánál nem indokolt.”

40. A kérelmező rámutatott arra, hogy az ajánlatkérő által becsatolt igazságügyi szakértői vélemény végig alkalmazások futtatásáról értekezik. Az ajánlatkérő azonban a Windows operációs rendszert zárta ki, holott a műszaki leírásban meghatározott és elvárt PC környezetben („*Processzor: min. 4 magos, 1.5 Ghz Ipari kivitelű PC*”) a Microsoft Windows operációs rendszer penetrációja közel 88 %, míg a Linuxé 2% körüli, az Androidot (mivel az elsősorban a mobil eszközök piacvezető platformja) ebben a körben nem is jelenik meg.

(Forrás: Net Marketshare <https://netmarketshare.com/operating-system-market-share.aspx?options=%7B%22filter%22%3A%7B%22%24and%22%3A%5B%7B%22deviceType%22%3A%7B%22%24in%22%3A%5B%22Desktop%22Flaptop%22%5D%7D%7D%5D%7D%2C%22dateLabel%22%3A%22Trend%22%2C%22attributes%22%3A%22share%22%2C%22group%22%3A%22platform%22%2C%22sort%22%3A%7B%22share%22%3A-1%7D%2C%22id%22%3A%22platformsDesktop%22%2C%22dateInterval%22%3A%22Monthly%22%2C%22dateStart%22%3A%222019-11%22%2C%22dateEnd%22%3A%222020-10%22%2C%22segments%22%3A%22-1000%22%7D;> valamint <https://gs.statcounter.com/os-market-share/desktop/worldwide.>)

41. A kérelmező szerint a műszaki leírás versenykorlátozó jellege abban áll, hogy Windows operációs rendszer nem ajánlható meg, ugyanakkor az ajánlatkérő semmilyen indokkal nem támasztotta alá a Windows operációs rendszer kizárásának indokoltságát. A tárgyi jogorvoslati eljárás szempontjából irreleváns, hogy a Windowsra írt alkalmazás Linux vagy Android környezetben való futtathatósága megoldható-e vagy sem, ugyanis Windows operációs rendszer nem ajánlható meg, csak Linux vagy Android. Attól, hogy egy Windowsban írt alkalmazás futtatható valamely Linux vagy Android operációs rendszerben, az operációs rendszer (a futtatandó alkalmazások környezete) még nem lehet Windows. Az ajánlatkérői magánszakértői vélemény egyetlen többszörösen feltételes feltételezést fogalmaz

meg a Windows operációs rendszer kizárásának indokoltsága kapcsán, miszerint „A Microsoft, mint üzleti szereplő és a Windows licence egyedüli jogtulajdonosa tetszőlegesen változtathatja licence politikáját. Nem kizárható Ajánlatkérő azon felvetése, hogy egy ilyen változtatás előre nem látható módon, negatívan érintheti a szállított berendezések használhatóságát vagy az üzemeltetés költségét egyszeri, illetőleg visszatérő módon”. A kérelmezői magánszakértői véleményből azonban az is kiderül, hogy a másik két operációs rendszerre vonatkozó licenc politika sem kiszámítható, ráadásul Kérelmezett állításával ellentétben ezen operációs rendszerek sem szerezhetőek be ingyen, illetve a támogatásuk is pénzbe kerül (évente fizetendő díj).

Az ajánlatkérő által megkeresett gazdasági szereplő, a [...] Kft. kétségkívül régi szereplője a jegyértékesítési piacnak, és automatára is fejlesztett szoftver közel 20 éve, de azóta csak pénztári rendszereket fejleszt, és automatát sem gyárt. Fejlesztési tapasztalata azonban semmiképpen sem megkérdőjelezhető. Helytállóak azon állításai, miszerint minden platformon lehet bővíteni a meglévő alkalmazásokat, a Windows 10 IoT operációs rendszer is alkalmas erre a célra, ők is használják, illetve esetlegesen speciális és az egyes operációs rendszereket nem támogató komponensek esetén egyedi driver is könnyen fejleszthető Windows operációs rendszerre.

Nem vitatható, hogy az ajánlatkérő által megkeresett másik gazdasági szereplő, az [...] Kft. Windows IoT, Linux és Android alapú fejlesztésekre is képes, ők is alkalmazzák a Windows IoT-t, mint platformot. A hardverváltás esetére vonatkozó véleményük azonban mindenféle alapot és ténybeli alátámasztást nélkülöz. A nevezett társaság elsősorban pénztári jegyértékesítő rendszereket fejleszt, automatát nem gyárt, közlekedési vállalatnál menetjegy értékesítő automatára fejlesztése nincs. Ezzel szemben a kérelmező közel 10 éve fejleszt és gyárt menetjegy értékesítő (kétféle kártyás és készpénzes, valamint kétféle csak kártyás) automatákat, és ezekben 4 féle POS terminált (Hypercom, CCV, Ingenico, Castles), legalább 10 féle szenzort és 4 féle nyomtatót (Customs, Hengstler, Nippon és Citizen) használt, illesztett, és ezek mindegyikét Windows környezetben tette, problémamentesen.

A Döntőbizottság döntése és annak indokai

42. A jogorvoslati eljárásban a közbeszerzési eljárás megkezdésének időpontjában, 2020. szeptember 14. napján hatályos közbeszerzési szabályokat kell alkalmazni.

43. A jogorvoslati kérelem alapján a Döntőbizottságnak abban a kérdésben kellett állást foglalnia, hogy a beszerzés tárgyára vonatkozóan, a műszaki leírásban rögzített érvényességi feltételt: „Ipari vezérlő számítógép: Az operációs rendszer Linux vagy Android lehet” jogszerűen írta elő az ajánlatkérő. A kérelmező arról nyilatkozott, hogy e feltétel előírásával az ajánlatkérő indokolatlanul korlátozta a versenyt, jogsértően zárta ki annak lehetőségét, hogy a Windows operációs rendszerrel egybeépített ipari vezérlő számítógépet magában foglaló LCD technológiát alkalmazó, utastájékoztató és készpénzmentes jegyértékesítési funkciókat is ellátó berendezéssel tehessen ajánlatot.

Az ajánlatkérő azt állította, hogy a sérelmezett előírása szakmailag indokolt, nem versenykorlátozó, a megvalósítással elérendő célok, az IT biztonság, sérülékenység, licencelés, frissítések, továbbfejlesztések szempontjait együttesen veszi figyelembe. A kijelölt operációs rendszer a piacon bárki számára hozzáférhetőek, ezáltal senkit nem zárt el az érvényes ajánlattétel lehetőségétől.

44. A Döntőbizottság áttekintette a vonatkozó közbeszerzési szabályozást:

AZ EURÓPAI PARLAMENT ÉS A TANÁCS 2014. február 26-i, a közbeszerzésről és a 2004/18/EK irányelv hatályon kívül helyezéséről szóló 2014/24/EU Irányelvének 18. Cikk (1) bekezdése kimondja, hogy „Az ajánlatkérő szervek a gazdasági szereplőket egyenlő és megkülönböztetésmentes bánásmódban részesítik, továbbá átlátható és arányos módon járnak el. A beszerzést nem lehet azzal a szándékkal kialakítani, hogy az adott beszerzés kikerüljön a jelen irányelv hatálya alól, vagy mesterségesen korlátozza a versenyt. Akkor tekintendő úgy, hogy fennáll a verseny mesterséges korlátozásának esete, ha azzal a szándékkal határozták meg a beszerzés feltételeit, hogy ezzel egyes gazdasági szereplők méltánytalan előnyhöz jussanak, vagy ilyen hátrányt szenvedjenek.”

Az Irányelv 42. cikke a következők szerint rendelkezik a Műszaki leírásról: „(1) A VII. melléklet 1. pontjában meghatározott műszaki leírást fel kell tüntetni a közbeszerzési dokumentációban. [...]

(2) A műszaki leírásnak valamennyi gazdasági szereplő számára egyenlő hozzáférést kell lehetővé tennie a beszerzési eljáráshoz, és nem lehet olyan hatása, amely indokolatlanul akadályozná a verseny biztosítását a közbeszerzés során.”

45. A Kbt. 2. § (1)-(3) bekezdése szerint

(1) A közbeszerzési eljárásban az ajánlatkérő köteles biztosítani, a gazdasági szereplő pedig tiszteletben tartani a verseny tisztaságát, átláthatóságát és nyilvánosságát.

(2) Az ajánlatkérőnek esélyegyenlőséget és egyenlő bánásmódot kell biztosítania a gazdasági szereplők számára.

(3) Az ajánlatkérő és a gazdasági szereplők a közbeszerzési eljárásban a jóhiszeműség és a tisztesség követelményeinek megfelelően kötelesek eljárni. A joggal való visszaélés tilos.

A Kbt. 3. § 30. pontja szerint „E törvény alkalmazásában: műszaki egyenértékűség: létesítmény, termék vagy szolgáltatás olyan meghatározó műszaki paramétere, amely mérhető, és amelynek előírt mérőszámát több létesítmény, termék vagy szolgáltatás is teljesítheti.”

A Kbt. 50. § (4) bekezdése szerint „Az eljárást megindító felhívásnak és a többi közbeszerzési dokumentumnak minden esetben biztosítania kell, hogy annak alapján a gazdasági szereplők egyenlő eséllyel megfelelő ajánlatot tehessenek, illetve részvételi jelentkezést nyújthassanak be.”

A Kbt. 58. § (2) – (3) bekezdései az alábbi rendelkezéseket tartalmazzák

„(2) Az ajánlatkérő köteles megadni az eljárást megindító felhívásban vagy a további közbeszerzési dokumentumokban a közbeszerzés tárgyára vonatkozó műszaki leírást. A műszaki leírás azoknak az előírásoknak az összessége, amelyek meghatározzák azokat a közbeszerzés tárgya tekintetében megkövetelt jellemzőket, amelyek alapján a közbeszerzés tárgya olyan módon írható le, hogy az megfeleljen az ajánlatkérő által igényelt rendeltetésnek. E jellemzők utalhatnak a kért építési beruházás, áru vagy szolgáltatás előállításának és nyújtásának folyamatára vagy módszerére, vagy életciklusa bármely más szakaszának valamely konkrét folyamatára, akkor is, ha ezek a tényezők végeredményben nem befolyásolják az adott építési beruházás, áru vagy szolgáltatás tulajdonságait, feltéve, hogy kapcsolódnak a szerződés tárgyához [76. § (7) bekezdés], valamint annak értékéhez és céljaihoz képest arányosak.

(3) A műszaki leírásnak valamennyi gazdasági szereplő számára egyenlő hozzáférést kell lehetővé tennie, és nem lehet olyan hatása, amely indokolatlanul akadályozná a verseny biztosítását a közbeszerzés során.”

46. A műszaki leírás meghatározásának specifikus szabályait a közbeszerzési eljárásokban az alkalmasság és a kizáró okok igazolásáról, valamint a közbeszerzési műszaki leírás meghatározásának módjáról szóló 321/2015. (X. 30.) Korm. rendelet (a továbbiakban: Korm. rendelet) 46. §-a tartalmazza:

„(2) A közbeszerzési műszaki leírást - az Európai Unió jogával összeegyeztethető kötelező műszaki szabályok sérelme nélkül - az ajánlatkérő választása szerint a következő módok valamelyikén kell meghatározni:

a) teljesítmény-, illetve funkcionális követelmények megadásával, ideértve a környezetvédelmi jellemzőket is,

b) építési beruházási munkák tervezése, számítása és kivitelezése, valamint a termék alkalmazása tekintetében az európai szabványokat, európai műszaki engedélyt, közös műszaki előírásokat, nemzetközi szabványokat, az európai szabványügyi szervezetek által létrehozott egyéb műszaki ajánlásokat átültető nemzeti szabványokra, vagy ezek hiányában nemzeti szabványokra, nemzeti műszaki engedélyre, illetve nemzeti műszaki előírásokra történő hivatkozással; vagy

c) az a) pont szerinti követelmények alapján, az e követelményeknek való megfelelés vélelmét biztosító, a b) pontban meghatározottakra történő hivatkozással; vagy

d) egyes jellemzők tekintetében a b) pontban meghatározottakra, más jellemzők tekintetében pedig az a) pontban meghatározott követelményekre történő hivatkozással.

(3) A szerződés tárgya által indokolt vagy jogszabályban meghatározott esetek kivételével a műszaki leírás nem hivatkozhat meghatározott gyártmányú vagy eredetű dologra, illetve konkrét eljárásra, amely egy adott gazdasági szereplő termékeit vagy az általa nyújtott szolgáltatásokat jellemzi, vagy védjegyre, szabadalomra, tevékenységre, személyre, típusra vagy adott származásra vagy gyártási folyamatra, ha az egyes gazdasági szereplők vagy termékek előnyben részesítéséhez vagy kizorításához vezetne. Az ilyen hivatkozás csak kivételes esetekben engedhető meg, ha nem lehetséges a szerződés tárgyának (2) bekezdés szerinti, kellően pontos és érthető leírása. Az ilyen megnevezés mellett a „vagy azzal egyenértékű” kifejezést kell szerepeltetni.

(4) A (2) bekezdés a) pontjára való hivatkozás esetén a követelményeket úgy kell meghatározni, hogy ezek kellően pontosak legyenek ahhoz, hogy lehetővé tegyék az ajánlattevők számára a szerződés tárgyának megállapítását, az ajánlatkérők számára pedig a szerződés odaítélését. Az említett pontra való hivatkozás esetén nem nyilvánítható érvénytelennek az ajánlat, amely megfelel valamely európai szabványt, európai műszaki engedélyt, közös műszaki előírásokat, nemzetközi szabványokat vagy valamely európai szabványügyi szervezet által létrehozott egyéb műszaki ajánlásokat átültető nemzeti szabványnak, ha ezek a leírások az ajánlatkérő által megállapított teljesítményre, illetve funkcionális követelményekre vonatkoznak. Az ajánlattevő ajánlatában megfelelő módon, bármely megfelelő eszközzel köteles bizonyítani, hogy a szabványnak megfelelő termék, szolgáltatás vagy építési beruházás megfelel az ajánlatkérő által meghatározott teljesítmény-, illetve funkcionális követelményeknek.

(5) A (2) bekezdés b) pontja esetén az ajánlatkérő köteles a szabvány, műszaki engedély, műszaki előírások, műszaki ajánlás megnevezése mellett a „vagy azzal egyenértékű” kifejezést szerepeltetni. Nem nyilvánítható érvénytelennek az ajánlat kizárólag azon az alapon, hogy az ajánlatban szereplő építési beruházások, termékek vagy szolgáltatások nem felelnek meg a műszaki leírásnak, ha az ajánlattevő ajánlatában megfelelő módon, bármely megfelelő eszközzel bizonyítja, hogy az általa javasolt megoldások egyenértékű módon megfelelnek a közbeszerzési műszaki leírásban meghatározott követelményeknek.

(6) A (4) és (5) bekezdés alkalmazásában megfelelő eszközök lehetnek különösen a Kbt. 60. §-ában említett bizonyítási eszközök. Az ajánlatkérő köteles elfogadni a más tagállamokban székhellyel rendelkező elismert szervezet által kiadott tanúsítványokat is.”

47. A műszaki leírás elvárt tartalmával kapcsolatosan a Korm. rendelet 48. §-a az alábbi előírásokat tartalmazza:

„(1) A műszaki leírás tartalmát a Kbt. 58. §-ában és a (2)-(4) bekezdésben meghatározott rendelkezéseknek megfelelően kell meghatározni. A műszaki leírás meghatározhatja, hogy szükség lesz-e szellemi tulajdonjogok átruházására.

(2) A műszaki leírás tartalmazhatja különösen a környezetre és éghajlatra gyakorolt hatások szintjét, a valamennyi követelménynek - így különösen a fogyatékos emberek számára a szolgáltatásokhoz való egyenlő esélyű hozzáférés szempontjának - megfelelő kialakításra, a teljesítményre, a biztonságra, és méretekre vonatkozó jellemzők meghatározását, ideértve a közbeszerzés tárgyára alkalmazandó, a terminológiára, a jelekre, a vizsgálatra és vizsgálati módszerekre, a csomagolásra, a jelölésre, a címkézésre, a használati utasításra, az áru, szolgáltatás vagy építmény teljes életciklusának egyes szakaszaiban alkalmazott gyártási folyamatokra és módszerekre vonatkozó követelményeket.

(3) Építési beruházás esetében a közbeszerzési műszaki leírás a (2) bekezdésben foglaltak mellett tartalmazhatja különösen a minőségbiztosításra, a tervezésre és költségekre vonatkozó szabályokat, az építmény vizsgálati, ellenőrzési és átvételi feltételeit, az építési eljárásokat vagy technológiákat, valamint minden olyan egyéb műszaki feltételt, amelyet az ajánlatkérőnek módjában áll általános vagy különös rendelkezésekkel előírni az elkészült építmény és azon anyagok vagy alkatrészek vonatkozásában, amelyeket az magában foglal.

(4) Árubeszerzés vagy szolgáltatás megrendelése esetén a közbeszerzési műszaki leírás a (2) bekezdésben foglaltak mellett tartalmazhatja különösen a minőségre, a termék rendeltetésére, a termék kereskedelmi nevére, valamint a megfelelőségigazolási eljárásokra vonatkozó követelményeket.”

48. A közbeszerzés tárgyára vonatkozó adatokat az eljárást megindító felhívásban úgy kell megadni az ajánlatkérőnek, hogy annak alapján a gazdasági szereplők meg tudják ítélni, hogy az eljárásban tudnak-e ajánlatot tenni. A műszaki elvárásoknak való megfelelés alapvető fontosságú az ajánlatok bírálata során annak a kérdésnek az eldöntésében, hogy az ajánlat érvényes-e vagy érvénytelen, illetve a szerződés teljesítése során a nyertes ajánlattevőnek többek között ennek megfelelően kell a szerződést teljesítenie. Az ajánlatkérőnek az ajánlatok bírálata során az előírásai alapján kell eldöntenie, hogy az ajánlatok az előírásoknak megfelelnek-e és amennyiben megfelelnek, meg kell állapítania az ajánlat érvényességét, ellenkező esetben az érvénytelenséget. Az ajánlatkérő azonban csak az általa konkrétan és egyértelműen meghatározott feltételeket kérheti számon az ajánlatkérőktől, amit az ajánlatkérő nem határoz meg egyértelműen, arra nem lehet érvénytelenséget alapítani. Érvénytelenséget arra vonatkozóan lehet megállapítani, amit a Kbt., illetve a vonatkozó közbeszerzési jogszabályok, vagy maga az ajánlatkérő határoz meg. Az ajánlatkérő feladata, hogy a felhívásban, illetve a dokumentációban pontosan meghatározza a közbeszerzés tárgyát, annak paramétereit egyértelműen közölje. A törvényi kötelezettség az ajánlatkérő saját érdeke is egyben, hiszen nála merült fel a beszerzési igény, ő tudja, hogy milyen célra, milyen funkciókkal rendelkező, milyen műszaki jellemzőkkel bíró eszközre van szüksége. A meghatározott szakmai, műszaki előírások teljesítése az érvényes ajánlat feltétele, azaz az ajánlatkérő által kinyilvánított, jogorvoslattal meg nem támadott elvárások mind az ajánlatkérőt, mind az ajánlattevőket köti.

49. A Kbt. 58. § (2) bekezdése értelmében az ajánlatkérőnek a közbeszerzés tárgyára vonatkozó műszaki leírásnak tartalmaznia kell a megkövetelt jellemzőket, amely jellemzők alapján a közbeszerzés tárgya oly módon írható le, hogy az megfeleljen az ajánlatkérő által igényelt rendeltetésnek. A jellemzők utalhatnak a kért áru előállításának folyamatára vagy

módszerére, vagy életciklusa bármely más szakaszának konkrét folyamatára. A Kbt. 58. § (2) bekezdése értelmében a közbeszerzés tárgyát az ajánlatkérő úgy határozhatja meg, hogy az megfeleljen az igényelt rendeltetésnek. Az Kbt. 58. § (2) bekezdés nem taxatív jelleggel felsorolja azokat a jellemzőket, amelyek előírhatók oly módon, hogy azok a beszerzendő áru tulajdonságait végeredményben nem befolyásolhatják, ugyanakkor a jogalkotó az utóbbi tulajdonságok előírásának feltételeként szabta, hogy azoknak kapcsolódniuk kell a szerződés tárgyához, valamint a szerződés értékeihez és céljaihoz képest arányosnak kell lenniük.

50. A Kbt. 58. § (3) bekezdése rögzíti azt az alapvető jelentőségű szabályt, mely szerint a műszaki leírásnak valamennyi gazdasági szereplő számára egyenlő hozzáférést kell lehetővé tennie, és nem lehet olyan hatása, amely indokolatlanul akadályozná a verseny biztosítását a közbeszerzési során. E tételes anyagi jogi előírás magába foglalja azt is végeredményben, hogy az ajánlatkérők nem határozhatnak meg a beszerzés tárgyára vonatkozóan olyan indokolatlanul korlátozó feltételt, amely az ajánlattételre alkalmas és képes potenciális ajánlattevőket, akár adminisztratív, akár gazdasági erőforrásigény miatt az ajánlattevőket indokolatlan nehézségek elé állítja. A Korm. rendelet 48. § (2) és (4) bekezdése példálózó jelleggel mutatja be a beszerzés tárgyára vonatkozóan előírható jellemzőket árubeszerzés esetén. Valamennyi jellemző kapcsolódik a funkcionalitáshoz, a beszerzés tárgyának rendeltetéséhez. Fő szabály szerint a műszaki leírás a 46. § (2) bekezdésében meghatározott valamely mód szerint kell meghatározni. E módok között, az a) pontban jelölte meg a jogalkotó a teljesítmény-, illetve a funkcionális követelmények megadását. E módok valamelyikének, illetve a feltüntetett módok együttes alkalmazásával határozható meg jogszerűen a beszerzés tárgyára vonatkozó műszaki leírás.

51. Főszabály szerint tiltott meghatározott gyártmányú, vagy eredetű dolog megjelölésével a beszerzés tárgyának meghatározása. E tilalom alól a Korm. rendelet 46. § (3) bekezdésében meghatározott feltételek teljesülése esetén, rendkívül szűk körben, kivételesen, szigorú korlátok meghatározásával ad lehetőséget a jogalkotó. A kivételes, indokolt eset az, ha nem lehetséges a szerződés tárgyának kellően pontos és érthető leírása a Korm. rendelet 46. § (2) bekezdés szerinti módokon. Az ajánlatkérőnek ez esetben tehát alapos, objektív módon kell tudnia indokolnia azt, hogy kizárólag meghatározott gyártmányú, vagy eredetű dolog megjelölésével lehetséges konkrét beszerzés tárgyának kellően pontos és érthető leírása. A jogalkotó ez esetben megköveteli azt, hogy az ajánlatkérők „vagy azzal egyenértékű kifejezést” szerepeltesse a beszerzési tárgy meghatározásánál. A kialakult közbeszerzési joggyakorlat értelmében az ajánlatkérőnek meg kell jelölnie azokat a teljesítmény-, funkcionális követelményeket, azokat műszaki, szakmai, technikai szempontokat, amelyeket az egyenértékűség megállapítása során vizsgálni fog, amely szempontokra vonatkozóan az ajánlattevőknek az egyenértékűség igazolását meg kell adniuk.

52. A Kbt. 3. § 30. pontja tartalmazza a műszaki egyenértékűség törvényi definícióját: létesítmény, termék vagy szolgáltatás olyan meghatározó műszaki paramétereket, mely mérhető és amelynek előírt mérőszámát több létesítmény, termék vagy szolgáltatás is teljesítheti. A törvényi definícióból következik az, hogy egyenértékűség igazolását az ajánlatkérő kizárólag a műszaki egyenértékűségekre írhatja elő, tehát annak műszaki paraméteren, méghozzá a beszerzés tárgyának meghatározó műszaki paraméterére kell vonatkozni, és kiválasztott műszaki jellemzőnek fizikai, vagy logikai szempontból mérhetőnek, objektívnek kell lennie és kötelező tényállási elem továbbá, hogy az egyenértékűség szempontját úgy kell kiválasztani, hogy az teljesítse azon alapvető feltételt, hogy annak nem lehet olyan hatása, mely szerint indokolatlanul akadályozná a verseny biztosítását a közbeszerzési eljárás során. Ennélfogva az egyenértékűség szempontok

meghatározása során teljesülnie kell azon feltételnek is, hogy a megjelölt paramétert, több termék is teljesítheti.

53. A fent idézett jogszabályhelyek alapján, a kialakult közbeszerzési joggyakorlat az, hogy ugyan az ajánlatkérő kompetenciája meghatározni a beszerzési igényét, azonban felelősséggel tartozik azért, hogy a közbeszerzés tárgyának meghatározása során a tételes anyagi jogi előírások mellett biztosítani kell a közbeszerzési alapelvek érvényesülését is. A verseny tisztaságának és az esélyegyenlőséget előíró alapelvek alapján nem fogadható el az olyan feltétel állítása, amelynek következtében az ajánlatkérő egyes gazdasági szereplőket előnyhöz juttat, míg mások elé indokolatlan akadályokat állít vagy kizár a versenyből.

„A 2014/24 irányelv 18. cikke (1) bekezdésének második albekezdésében továbbá pontosításra került, hogy a közbeszerzési eljárást nem lehet azzal a szándékkal kialakítani, hogy az adott közbeszerzési eljárás kikerüljön a jelen irányelv hatálya alól, vagy mesterségesen korlátozza a versenyt és hogy akkor tekintendő úgy, hogy fennáll a verseny mesterséges korlátozásának esete, ha azzal a szándékkal határozták meg a közbeszerzési eljárás feltételeit, hogy ezzel egyes gazdasági szereplők méltánytalan előnyhöz jussanak, vagy ilyen hátrányt szenvedjenek. Hasonlóképpen, a 2014/24 irányelv (74) preambulumbekkezdése kifejti, hogy a műszaki leírásokat „olyan módon kell összeállítani, amely kivédi a verseny olyan követelmények révén történő mesterséges korlátozását, amelyek egy konkrét gazdasági szereplőnek kedveznek azáltal, hogy az adott gazdasági szereplő által rendszerint kínált áruk, szolgáltatások vagy építési beruházások fő jellemzőit tükrözik”. Ugyancsak ezen preambulumbekkezdés szerint ugyanis „lehetővé kell tenni a piacon jelen lévő műszaki megoldások, szabványok és műszaki leírások sokféleségét tükröző ajánlatok benyújtását [...]. Ezeknek a követelményeknek a tiszteletben tartása még inkább fontos, ha – ahogy a jelen esetben – a szerződés dokumentációjában szereplő műszaki leírások különösen részletesen kerültek meghatározásra. Minél részletesebben határozzák ugyanis meg a műszaki leírásokat, annál jelentősebb a kockázata annak, hogy az adott gyártó termékét előnyben részesítik.” [EUB C-413/17, ECLI:EU:C:2018:865, 35-37. pont]

„Az áruk beszerzésére irányuló közbeszerzési szerződésekre vonatkozó joggyakorlat szerint az a tény, hogy a dokumentációban meghatározott termék megjelölését követően nem szerepel a „vagy azzal egyenértékű” kifejezés, nemcsak eltántorítja az ehhez a termékhez hasonló használó gazdasági szereplőket az ajánlattételtől, de a Szerződés 30. cikkével ellentétes módon akadályozhatja is a Közösségen belüli kereskedelemben az importforgalmat, mivel a szerződést azon szállítók számára tartja fenn, akik a külön megjelölt termék használatával tesznek ajánlatot.” [EUB C-59/00, EU:C:2001:654, 22. pont]

54. A fentiek rögzítése mellett a Döntőbizottság megvizsgálta, hogy az ajánlatkérő hogyan határozta meg a beszerzési igényét, és annak rendeltetését. Az ajánlatkérő a felhívásban és a dokumentációban új rendszer szállítását és telepítését határozta meg, amely több elemből áll. Ezek között szerepel utastájékoztató és készpénzmentes jegyértékesítő funkciókat ellátó, LCD technológiát alkalmazó, kombinált eszközök beszerzése. Az eszközök egyfelül hardverelemeket, másfelül szoftverelemeket tartalmaznak, valamint azok kialakításával, telepítésével, valamint 24 hónap üzemeltetési szolgáltatással kapcsolódó szolgáltatási elemet is tartalmaz. Az ajánlatkérő általánosságban rögzítette, hogy a felhívásban meghatározott gyártmányú, eredetű, típusú dologra történő hivatkozása az a közbeszerzés tárgyának egyértelmű és közérthető meghatározása érdekében történt, ugyanakkor egyenértékű termékre tett ajánlatot elfogad. Ez esetben az ajánlattevőnek az ajánlatában megfelelő módon, bármely megfelelő eszközzel bizonyítani kell, hogy az általa javasolt megoldás megfelel a közbeszerzési műszaki leírásban meghatározott, teljesítmény-, illetve funkcionális követelményeknek.

55. Az állított jogsértést a kérelmező az LCD technológiát alkalmazó, utastájékoztatói és készpénzmentes jegyértékesítési funkciókat is ellátó kombinált eszköz meghatározása körében jelölte meg. Az eszközzel kapcsolatosan az ajánlatkérő műszaki elvárást határozott meg a készülékház kialakítására, a készülék rögzítésére, a működési és tárolási hőmérsékletre, az elektromos jellemzőkre, a POS terminálra, a kommunikációhoz szükséges feltételekre, a nyomtatóra, a kötelező irányadó szabványokra, a QR-kód olvasóra, a kijelzőre, valamint az ipari vezérlő számítógépre. Az ajánlatkérő meghatározta a funkcionális elvárásokat a távfelügyeleti és menedzsment rendszer elvárt jellemzőit a szükséges integrációs fejlesztéseket, a telepítési és rendszerbevezetési feladatokat. Az integrációs fejlesztési feladatok között rögzítette, hogy szükséges a kombinált eszközöket a központi rendszerekhez integrálni, az ehhez szükséges szabványos interfészeket kifejleszteni, és a protokoll leírásokat átadni. A központi rendszerek és az egyes automaták között a kommunikáció szintjére vonatkozóan is előírást tett az ajánlatkérő. A beszerzés tárgyát képezi továbbá a központi terminál menedzsment rendszer szállítása, és e központi rendszerhez történő szoftveres integrációk kialakítása is.

56. A kérelmező az LCD technológiát alkalmazandó kombinált eszköz egyik elemének, az ipari vezérlő számítógépre vonatkozóan előírt azon feltételt jelölte meg jogsértőnek, mely szerint az abban telepített „az operációs rendszer Linux vagy Android lehet”.

A Döntőbizottság a közbeszerzési dokumentumok tartalmi vizsgálata alapján megállapította, hogy az ajánlatkérő a vezérlő számítógépbe telepítendő operációs rendszer vonatkozásában a beszerzési igényét a Korm. rendelet 46. § (3) bekezdése alapján határozta meg, azaz a szerződés tárgyát konkrét márkanev megjelölésével meghatározott gyártmányú termékre határozta meg azzal, hogy rögzítette az érvényesen megajánlható operációs rendszer kizárólag Linux, vagy Android lehet. Az ajánlatkérő az ipari vezérlő számítógépben telepítendő operációs rendszer szoftverre vonatkozóan kifejezett további előírást nem tett, nem jelölt meg az igényelt operációs rendszer mérhető műszaki paraméterére vonatkozóan mérőszámot, vagy egyéb objektív adaton alapuló feltételt. Az ajánlatkérő kizárólag a vezérlő számítógép egyéb elemei, a hardverkörnyezet vonatkozásában írt elő műszaki adatokat.

Az operációs rendszer kapcsán azt a további általános érvényű előírást tette, hogy a licenclésből az ajánlatkérőt semmilyen költség nem terhelheti, és rendelkeznie kell gyártói támogatással. A teljes hardver és szoftverkörnyezetre vonatkozóan annyit rögzített az ajánlatkérő, hogy olyan vezérlő számítógép alkalmazása elvárt, amellyel a biztonságos, folyamatos működés garantálható, minden funkcionalitás teljesíthető, rendelkezik elegendő erőforrás tartalékkal ahhoz, hogy alkalmas legyen jövőben szoftveres fejlesztések, integrációk esetén is a zavarmentes működésre. Az ajánlatkérő az operációs rendszeren futtatott szoftveres alkalmazások számosságára, műszaki paramétereire, a fejlesztői keretrendszerre vonatkozóan nem határozott meg elvárást, feltételt, kizárólag a vezérlő számítógéppel egybeépített jegyértékesítő eszköz elvárt funkcióira tett előírásokat.

57. A Döntőbizottság rögzíti továbbá, hogy az ajánlatkérő a konkrét gyártmányú operációs rendszerrel meghatározott beszerzési tárgy vonatkozásában a beszerzési igénye megnevezése mellett nem szerepeltette a „vagy azzal egyenértékű” kifejezést. Az ajánlatkérő a műszaki leírás általános bevezetőjében formálisan deklarálta ugyan, hogy olyan esetekben, amikor meghatározott gyártmányú dologra hivatkozik, az csak a közbeszerzés tárgyának egyértelmű és közérthető meghatározása érdekében teszi és biztosítja az egyenértékűség igazolásának lehetőségét. Ezen általános nyilatkozattal ellentétesen azonban az ajánlatkérő kifejezetten a vezérlő számítógépek operációs rendszerének konkrét gyártmány szerinti megjelölésének egyértelmű, félre nem érthető célja az volt, hogy az ajánlatkérő kizárólag a megjelölt kétféle

gyártmányú operációs rendszerre engedte meg az ajánlattételt. Az ajánlatkérő a kiegészítő tájékoztatásában, az előzetes vitarendezési eljárásban és a jogorvoslati eljárásban egyértelműen megerősítette a dokumentációban rögzített előírásának ezen célját. Az ajánlatkérő nyilatkozatai egyértelművé tették továbbá, hogy kifejezetten a Windows operációs rendszert kívánta a közbeszerzésből kizárni.

58. A Korm. rendelet 46. § (2) bekezdésében előírt szigorú feltételek értelmében az ajánlatkérő kizárólag abban az esetben jogosult konkrét termék megjelölésével meghatározni a beszerzési igényét, ha az nem lehetséges a szerződés tárgyának a Korm. rendelet 46. § (2) bekezdése szerinti módokon kellően pontos és érthető leírása. Az ajánlatkérő azonban ilyen körülményt nem jelölt meg, nem állította, hogy a beszerzés tárgya kizárólag konkrét gyártmányú termék megjelölésével lett volna meghatározható.

59. A Döntőbizottság ezt követően azt vizsgálta, hogy az ajánlatkérő jogszerűen határozta-e meg a beszerzés tárgyát oly módon, hogy kizárólag a megjelölt gyártmányú termékekre fogadott el ajánlatot, kizárta a műszaki egyenértékűség igazolásának lehetőségét és kizárta minden más gyártmányú, azon belül is a jogorvoslati kérelemben megjelölt Windows operációs rendszerrel telepített eszközre történő érvényes ajánlattételt. A Döntőbizottság rámutat arra, hogy az előírás jogsértő jellegét, a verseny korlátozását a kérelmező abban jelölte meg, hogy az általa gyártott jegyértékesítő automaták Windows operációs rendszerrel működnek. A funkciók teljesítéséhez szükséges szoftveres alkalmazásokat .NET (Windows) fejlesztő eszközzel alakította ki, azok a Windows operációs rendszerre optimalizáltak, ezért sérelmezi, hogy nem tud az általa gyártott, Windows 10 IoT Enterprise operációs rendszeren futó szoftveres alkalmazásokkal telepített eszközzel érvényes ajánlatot tenni.

Az elérhető termékpiac kapcsán a Döntőbizottság rögzíti, hogy az ajánlatkérő a közbeszerzési eljárás előkészületi dokumentumai között kizárólag indikatív ajánlatokat mutatott be, nem mutatott be egyéb, megelőző piackutatási felméréseket. Az indikatív ajánlatkéresek részletes műszaki igényeket fogalmaztak meg, ugyanakkor említést sem tesznek az operációs rendszerrel kapcsolatos speciális beszerzési igényről, és az ajánlatkérő arra vonatkozóan sem kért tájékoztatást a megkeresett gazdasági szereplőktől, hogy az általa megvalósítani kívánt rendszernek funkcionalitását tekintve van-e bármiféle műszaki akadálya az operációs rendszerek kiválasztásával összefüggésben. Az indikatív ajánlatot adó gazdasági szereplők sem közöltek információt az operációs rendszerre vonatkozóan.

A kérelmező publikus forrás megjelölésével bemutatta, hogy a Windows operációs rendszer piaci részesedése az elvárt PC, mégpedig ipari kivitelű PC környezetben jelentős, sőt domináns, ehhez képest a Linux piaci részesedése csekély mértékű az Androidra vonatkozóan mérhető adatot a publikációk fel sem tüntettek. Sem az ajánlatkérő, sem a csatolt okiratok nem cáfolják a kérelmező által bemutatott adatokat, sőt az ajánlatkérő által csatolt magánszakértői vélemény a kérelmezői állítással összhangban rögzítette, hogy az Android operációs rendszer alapvetően mobil eszközökre fejlesztett rendszer. Az ajánlatkérő nem mutatott be olyan objektív adatot, amely azt igazolta volna, hogy a fix telepítésű jegyértékesítő automatákban telepített ipari vezérlő számítógépeken Android operációs rendszer futna. Semmiképp nem mutatott be olyan igazolást, amely cáfolná a kérelmező azon állítását, mely szerint a Windows rendszer kizárásával az ajánlatkérő gyakorlatilag egyetlen gyártmányú termékekre szűkítette le a valós alternatívaként figyelembe vehető, a közbeszerzésben szállítható eszközt. Az is megállapítható, hogy az ajánlatkérő a Windows operációs rendszer kizárásával egy meghatározó piaci penetrációval bíró terméket zárt ki, ezáltal jelentős mértékben korlátozta az érvényesen megajánlható eszközök, és az ilyen rendszerrel épített eszközök szállítására ajánlatot tevő potenciális gazdasági szereplők körét.

60. A Döntőbizottság megállapította, hogy az az ajánlatkérő által sem volt vitatott tény, hogy az ajánlatkérő által a hardverekre meghatározott erőforrásigény részben azonos a Windows 10 operációs rendszer erőforrásigényével, részben meghaladja azt. Nem volt vitatott az sem, hogy a műszaki leírásban elvárt szoftveres funkciók technikailag a Windows 10 operációs rendszer alatt futó szoftverekkel is biztosíthatóak az előírt hardverkörnyezetben. Az ajánlatkérő kifejezetten az operációs rendszert jelölte meg az LCD technológiát alkalmazó kombinált eszközvezérlő számítógépének olyan elemeként, amely a műszaki kizárólagosság előírását indokolta tette.

61. Az ajánlatkérő a kiegészítő tájékoztatásában és az előzetes vitarendezésében még arra hivatkozott, hogy a Windows általánosságban nem teszi lehetővé a biztonságos működést. Ilyen indokra a jogorvoslati eljárásban már nem hivatkozott és az általa becsatolt magánszakértői vélemény sem tartalmazott ilyen megállapítást. Az ajánlatkérő a jogorvoslati eljárásban két főbb indokot jelölt meg: a platformfüggetlen fejleszthetőséget és a gyártói függetlenséget. Ezek kapcsán a Döntőbizottság elsődlegesen rámutat arra, hogy sem a platformfüggetlenséggel, sem a gyártói függetlenséggel kapcsolatosan az ajánlatkérő nem határozott meg feltételt a műszaki leírásban, sőt a szoftveres alkalmazásokra a fejlesztői keretekre vonatkozóan egyáltalán nem volt ajánlatkérői előírás, ennél fogva ilyen funkciók hiányára nem alapíthatja az előírása jogszerűségét. Mindezen túl a jogorvoslati eljárás során az is bizonyítást nyert, hogy e két kérdéskörben megfogalmazott indokai az ajánlatkérőnek megalapozatlanok.

62. A Döntőbizottság rámutat arra, hogy az irányadó jogszabályi előírások értelmében az ajánlatkérőnek nem azt kellett volna bemutatnia, hogy a Windows alapú fejlesztői keretrendszerben kialakított szoftveres alkalmazások átalakíthatóak-e oly módon, hogy azok futtathatóak legyenek Linux, vagy Android operációs rendszeren. Arra a feltételezésre sem alapítható a kizárólagosság, hogy szerinte nem igényel különösebb többlet erőforrást meglévő alkalmazások átalakítása, vagy új fejlesztői szaktudás igénybevétele a beszerzésben meghatározott ajánlatadási és teljesítési határidők figyelembevételével. Az ajánlatkérőnek azt kellett volna objektív adatokkal alátámasztottan igazolnia, hogy a beszerzési igényét kizárólag Linux, vagy Android operációs rendszerrel lehetett volna teljesíteni. Az ajánlatkérői magánszakértői vélemény sem jelölt meg olyan objektív indokot, amely a kizárólagosságot igazolta volna. Nem mutatott be sem valós funkcionális igényt, sem fennálló műszaki-technikai korlátot, amelyre egyes műszaki megoldások kizárása jogszerűen alapítható lett volna.

63. A platformfüggetlenség kapcsán a Döntőbizottság rámutat arra, hogy az ajánlatkérő nem írta azt elő, hogy kizárólag nyílt forráskódú operációs rendszerrel tehető ajánlat, így az ingyenes licenclésre vonatkozó indokai nem foghattak helyt. E körben a Döntőbizottság megjegyzi, hogy az ajánlatkérő maga is úgy alakította ki az ajánlatadás feltételeit, hogy az esetleges licenclésből semmilyen költség nem terhelheti az ajánlatkérőt, azaz egyfelől tehát számolt azzal, hogy licenclétes operációs rendszer kerül megajánlásra, másfelől a kérelmező által megjelölt megoldás esetén sem kellett volna az ajánlatkérőnek licenc-költséggel számolnia. A továbbfejleszthetőség kapcsán a Döntőbizottság rögzíti, hogy az ajánlatkérő nem az operációs rendszer fejleszthetőségére vonatkozóan írt elő feltételt. A kiegészítő tájékoztatás során egyértelművé tette, hogy a telepítést követően nem kerül sor fejlesztési igény érvényesítésére. Az esetleges fejlesztésekkel kapcsolatosan egyedül más rendszerek integrálására tett utalást, amely ugyancsak nem indokolja feltétlenül az operációs rendszer forráskódjának megváltoztatását. A hardvercserére vonatkozó előadása kapcsán a Döntőbizottság rámutat arra, hogy a telepítést követő 24 hónapon belül arra vállal szerződéses

kötelezettséget, hogy a nyertes ajánlattevő által szállított rendszer üzemeltetését rendeli meg, így egyéb, a jótállási garanciális klauzulákat érintő hardvercserére nem kerülhet sor. Egyéb hardverelemek beépítések, fejlesztések esetén sem igazolta az ajánlatkérő a korlátozó előírását tekintettel arra, hogy a szerződéses feltételek alapján az átadott alkalmazások valamennyi teljeskörű felhasználási jogát az ajánlatkérő megszerzi. Mindkét fél által becsatolt magánszakértői szakvélemény egybehangzó megállapítása az továbbá, hogy az ajánlatkérő által igényelt funkciót Windows operációs rendszerre kifejlesztett alkalmazások is maradéktalanul teljesítik, melyből lényegében az következik, hogy az ajánlatkérő ugyanolyan szoftver szállítást várja el, miközben a Windows-alapokat kizárta. A költséghatékony fejlesztésre alapított kifogását az ajánlatkérő egyfelől objektív, számszerűsíthető adatokkal nem támasztotta alá, másfelől a költségigény, mint szempont nem a műszaki feltételek körében, hanem az értékelt tartalom körében vehető legfeljebb figyelembe.

64. A gyártó függetlenség indokok körében előadottak kapcsán a Döntőbizottság rögzíti, hogy az ajánlatkérő egyfelől nem igazolta, hogy az általa megjelölt gyártmányú operációs rendszerek gyártói támogatása eléri legalább az általa megjelölt időtartamot, másfelől az ajánlatkérő a gyártói támogatás időtartamára vonatkozóan nem írt elő feltételt. A Döntőbizottság megjegyzi, hogy a telepítendő rendszer másik elemét képező LED technológiát alkalmazó utastájékoztató eszközök esetében legfeljebb 9 év várható élettartammal számolt. Indokát sem mutatta be annak, hogy miért kérhet számon 10 éven túli gyártói támogatást. Emellett az ajánlatkérő magánszakértői vélemény sem cáfolta a szakvéleménnyel alátámasztott azon kérelmezői állítást, mely szerint a gyártói támogatás esetleges befejezését követően is biztosítható a folyamatos, üzemszerű működés. Az ajánlatkérő azon állítását sem támasztotta alá objektív indokokkal, mely szerint a Windows operációs rendszer automatikus frissítése komoly instabilitási problémákat okozna. Az ajánlatkérő arra sem kísérelt meg igazolást adni, mely szerint az általa megjelölt Linux vagy Android rendszerek esetén hasonló instabilitási probléma fel sem merülhet. Emellett a kérelmező gyártói képviselői nyilatkozattal és a szakvéleménnyel is alátámasztotta, hogy a rendszer frissítése folyamatos üzem biztosítása mellett is megoldott.

65. Összegezve a fentieket a Döntőbizottság megállapította, hogy a közbeszerzés tárgyára vonatkozó műszaki leírás jogsértő, a megajánlható operációs rendszer vonatkozásában nem volt biztosított az egyenlő esélyű hozzáférés, a jogsértő előírás indokolatlanul akadályozta a verseny biztosítását a közbeszerzés során, továbbá az ajánlatkérő jogsértően zárta ki a műszaki egyenértékűség igazolását. Ennélfogva az ajánlatkérő megsértette a Kbt. 58. § (3) bekezdését, valamint a közbeszerzési eljárásokban az alkalmasság és a kizáró okok igazolásáról, valamint a közbeszerzési műszaki leírás meghatározásának módjáról szóló 321/2015. (X. 30.) Korm. rendelet 46. § (3) bekezdését.

66. A kérelmező alapvető jogszéremre is hivatkozott a jogorvoslati kérelem alapján vizsgált feltételek előírásával összefüggésben. A következetes döntőbizottsági és bírósági joggyakorlat szerint amennyiben a kérelmező tételes jogszabályi rendelkezések megsértésére hivatkozik és többlettényállási elemet nem ad elő, akkor az alapelvek megsértésének külön vizsgálata nem lehetséges. A közbeszerzési eljárás alapelveinek érvényesülését elsősorban az egyes tételes jogi rendelkezések biztosítják. Az alapvető sérelem vizsgálatakor tehát nem lehet megkerülni a konkrét eljárásra irányuló speciális rendelkezéseket. Az alapelvek önmagukban csak akkor válhatnak a jogszerű eljárás fokmérőivé, ha valamely magatartás a tételes rendelkezések szerint nem ítéltető meg. (Legfelsőbb Bíróság Kfv.IV.37.197/2008/6.)

67. Az alapelvek tehát csak akkor vehetők figyelembe, ha valamely magatartás tételes anyagi jogi rendelkezések szerint nem ítéltető meg. A Kbt. 58. §-a, a Korm. rendelet 46. §-a Kbt. alapelvei körében fogalmaz meg konkrét előírásokat, amelyekre vonatkozóan a Döntőbizottság a fentiekben érdemben fejtette ki az álláspontját. Miután a kérelmező kifejezetten a fent idézett és konkrétan meghatározott tételes jogszabályi előírások megsértésére hivatkozott, a Döntőbizottság is az általa megjelölt jogszabályi rendelkezések megtartásának feltételeit vizsgálta. Többlet tényállási elem hiányában a Döntőbizottság az anyagi jogi jogsértésen felül alapelvi jogsértést nem állapított meg.

68. A Döntőbizottság az alapos jogorvoslati kérelem alapján a Kbt. 165. § (2) bekezdés d) pontja szerint megállapította a jogsértés megtörténtét, a Kbt. 165. § (3) bekezdés b) pontja alapján megsemmisítette az ajánlati felhívást, a közbeszerzési dokumentációt és az ezt követően hozott valamennyi ajánlatkérői döntést, ezekkel együtt a 2020. október 15. napján elvégzett bontási cselekményt, továbbá a Kbt. 165. § (5) bekezdése alapján bírságot szabott ki.

69. A Kbt. 165. § (5) bekezdése szerint, ha a kérelemmel érintett jogsértéssel összefüggésben előzetes vitarendezést kérmeztek és az ajánlatkérő a jogsértéssel kapcsolatban álláspontját megküldte, de egyéb intézkedést nem tett, ezen jogsértés tekintetében a (3) bekezdés d) pontja szerinti bírság összege - a (11) bekezdésben foglaltak figyelembevételével - a közbeszerzési eljárás becsült értékének, illetve részajánlattétel esetében a jogorvoslattal érintett rész értékének legfeljebb 15 %-a.

A Kbt. 165. § (11) bekezdése szerint a Közbeszerzési Döntőbizottság annak eldöntésében, hogy indokolt-e a bírság kiszabása, valamint a bírság összegének - továbbá a 62. § (1) bekezdés q) pont szerinti jogsértés megállapítása esetén az eltiltás időtartamának - megállapításában az eset összes körülményét, így különösen

- a) a jogsértés súlyát,
- b) a közbeszerzés tárgyát és értékét,
- c) a jogsértésnek a közbeszerzési eljárást lezáró döntésre gyakorolt befolyását,
- d) az e törvénybe ütköző magatartásnak az adott közbeszerzés vonatkozásában történt ismételt tanúsítását,
- e) a jogsértés megtörténte és a jogorvoslati eljárás megindítása között eltelt hosszú időtartamot,
- f) támogatásból megvalósult beszerzés esetén azt a körülményt, ha a jogsértéshez más szerv eljárásában a támogatás visszafizetésére vonatkozó szankció kapcsolódhat figyelembe veszi. A bírság összegének és az eltiltás időtartamának megállapításakor figyelembe kell venni azt is, ha a jogsértés nyilvánvalóan szándékos volt.

70. A Döntőbizottság álláspontja szerint az ajánlatkérő súlyos jogsértést valósított meg azzal, hogy jogsértően határozta meg az ajánlatadás feltételeit, a beszerzés tárgyának meghatározása indokolatlanul versenykorlátozó volt. A Döntőbizottság a bírság összegének meghatározása során a jogsértés súlyosságán túl figyelemmel volt a jogorvoslattal érintett közbeszerzési rész tárgyára és az uniós közbeszerzési értékhatárt meghaladó becsült értékére. A Döntőbizottság értékelte az ajánlatkérő együttműködő magatartását, valamint azt, hogy a jogsértés reparálható volt. A Döntőbizottság nem értékelt az ajánlatkérő terhére ismételt jogsértést.

A Döntőbizottság figyelembe vette azt a körülményt, hogy a jogsértéshez más szerv eljárásában a támogatás visszafizetésére vonatkozó szankció nem kapcsolódhat.

A Döntőbizottság mindezen tényezőket együttesen mérlegelve a bírság összegét a rendelkező részben meghatározott mértékben állapította meg.

71. A kérelmező a jogorvoslati kérelméhez 7.871.187.-Ft igazgatási szolgáltatási díjat fizetett meg. A Kbt. 151. § (9) bekezdés alapján az igazgatási szolgáltatási díj összegéből 300.000.-forint a Közbeszerzési Hatóság saját bevétele, amelynek viselésére a Közbeszerzési Döntőbizottság az Ákr. 125. § (1) bekezdésére figyelemmel az ajánlatkérőt kötelezte. A Kbt. 151. § (8) bekezdése és az MvM rendelet (1), (2) bekezdése alapján, figyelemmel arra, hogy a Döntőbizottság jogsértést állapított meg, a 300.000.- forinton felül megfizetett igazgatási szolgáltatási díj összegének a kérelmező részére történő visszautalásáról intézkedett. A kérelmező egyösszegű egyéb eljárási költségigényt is megjelölt. Tételes költségkimutatást nem mutatott be. A Döntőbizottság az egyéb eljárási költséget mérlegeléssel állapította meg. Figyelembe vette, hogy a kérelmet tárgyaláson kívül bírálta el, a kérelmező jogi képviselővel járt el, igazságügyi magánszakértői véleményt készítettett szakmai indokainak alátámasztása érdekében. A Döntőbizottság figyelembe vette továbbá a kérelmezői beadványok számát, terjedelmét, a beadványok megszerkesztésének időigényességét, és az azokban kifejezésre juttatott jogi érvelés bonyolultságának fokát és helytállóságát. Összességében a Döntőbizottság az egyéb eljárási költséget 300.000.-Ft összegben állapította meg. A Döntőbizottság az egyéb eljárási költség után ÁFÁ-t nem állapított meg.

72. A Döntőbizottság hatásköre és illetékessége a Kbt. 145. § (2) bekezdésén alapul.

73. A végzés elleni önálló jogorvoslat lehetőségét az Ákr. 114. § (1) bekezdésére tekintettel a Kbt. 169. § (1) bekezdése biztosítja. A Döntőbizottság tájékoztatja a feleket, hogy jelen végzés közigazgatási perben történő felülvizsgálatára a közigazgatási perrendtartásról szóló 2017. évi I. törvény (a továbbiakban: Kp.) 12. § (1) bekezdése és a 13. § (3) bekezdés a) pont aa) alpontja szerint a Fővárosi Törvényszék kizárólagosan illetékes. A jogi képviselő a Kp. 27. § (1) bekezdés b) pontja alapján kötelező. A kereseti kérelem elektronikus úton történő benyújtása az elektronikus ügyintézés és a bizalmi szolgáltatások általános szabályairól szóló 2015. évi CCXXII. törvény 9. § (1) bekezdése és a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény 608. § (1) bekezdése alapján kötelező.

Budapest, 2020. december 23.

Uherné dr. Laczi Orsolya sk.
közbeszerzési biztos
az eljáró tanács elnöke

Bonifert Zsolt sk.
közbeszerzési biztos

Dr. Kenessey Réka sk.
közbeszerzési biztos

A kiadmány hitelül:

Tóth Zoltánné
titkárságvezető

Kapják: (kizárólag elektronikus úton)

1. Ajánlatkérői képviselő
2. Kérelmezői képviselő
3. Érdekelti képviselő
4. Közbeszerzési Hatóság Titkársága
5. Miniszterelnökség